

BİLİMSEL MÜTALAA

Sn. Av. Emine Rezzan Aydınoglu, Av. Ömer Teker

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından, Sayın Cumhurbaşkanını tehdit ettiği şüphesiyle hakkında 2025/134753 sayılı ile soruşturma başlatılan *Fatih Altaylı*, gözetimine alınmış ve İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği'nin 22/06/2025 tarih 2025/653 sorgu sayılı kararı ile tutuklanmıştır. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından adı geçen kişi hakkında 17.07.2025 tarihli ve 2025/7550 sayılı İddianame düzenlenerek kamu davası açılmıştır. Söz konusu İddianame **İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi** tarafından kabul edilerek, adı geçen kişi hakkında dava **2025/278 Esas** sayılı ile görülmeye başlanmıştır.

Tarafımıza başvurarak müvekkiliniz hakkında gerçekleştirilen işlemleri ve verilen tutuklama kararı ile iddianamenin düzenlenmesini gerek isnat edilen suçun unsurları, gerekse gerçekleştirilen işlemlerin koşullarının dikkate alarak değerlendirilmesini talep etmeniz üzerine, tarafımıza sunduğunuz özet dosya ve sair evrak suretleri incelenerek varmış olduğumuz sonuçlar aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

I. BİLİMSEL MÜTALAA NIN HUKUKİ DAYANAĞI

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 67/6. maddesine göre "*Cumhuriyet savcısı, katılan, vekili, şüpheli veya sanık, müdafii veya kanuni temsilci, yargılama konusu olayla ilgili olarak veya bilirkişi raporunun hazırlanmasında değerlendirilmek üzere ya da bilirkişi raporu hakkında, uzmanından bilimsel mütalaa alabilirler. Sadece bu nedenle ayrıca süre istenemez*". Bu madde ile taraflara, uzmanından bilimsel mütalaa alarak dosyaya sunma yetkisi vermekte olup bu kapsamda taraflar uzman hukukçulardan da bilimsel mahiyette rapor alarak iddia veya savunmalarının objektif bilimsel dayanaklarını ortaya koyabilmek adına dosyaya sunabilirler. Bu raporlara uygulamada "*Hukuki Mütalaa*" denilmektedir.

Nitekim Yargıtay'ın da pek çok kararında hukuki mütalaalara, hukuki nitelendirme açısından önem vermekte olduğu hatta bilirkişi raporu ile hukuki mütalaa arasında çelişki olması durumunda yeni bir rapor alınması gerektiği yönünde içtihatla bulunabildiği görülmektedir. Nitekim, Y.15.CD.'nin 2016/2990 E. ve 2016/7467 K. sayılı kararında "*....yapılan soruşturma kapsamında dosyaya sunulan 03/03/2015 tarihli bilirkişi raporuna karşılık müşteki tarafından sunulan 19/03/2015 tarihli hukuki mütalaa karşısında, şüphelilere atılı eylemin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 155/2. maddesinde düzenlenen güveni kötüye kullanma ve 158/1 -f maddesinde düzenlenen dolandırıcılık suçunu oluşturabileceği ve anılan suçlara ilişkin değerlendirmenin yargılamayı yapacak olan mahkemeye ait olduğu gözetilmeksizin itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediğinden 5271 Sayılı CMK'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozma talebine dayanılarak ihbar olunmuştur. GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Kanun yararına bozmaya atfen düzenlenen ihbarnamedeki düşünce yerinde görüldüğünden...*" denilerek bu eğilim örneklendirilmiştir.

Hukuki mütalaa, belirtilen hukuki dayanak ve yerleşmiş Yargıtay uygulaması çerçevesinde hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

I. BİLİMSEL MÜTALAA NIN HUKUKİ DAYANAĞI	1
II. İNCELENEN BİLGİ VE BELGELER.....	3
III. İNCELEME KONUSU OLAY.....	4
A. SORUŞTURMANIN BAŞLANGICI.....	4
B. FATİH ALTAYLI'NIN YARGILAMA KONUSU YAPILAN KONUŞMASI.....	5
C. SAVCILIK İFADESİ VE TUTUKLAMAYA SEVK	6
D. TUTUKLAMA KARARI	7
E. İDDİANAME.....	8
F. İDDİANAMENİN KABULÜ VE TENSİP ZAPTI	10
G. FATİH ALTAYLI MÜDAFİLERİNİN SAVUNMALARI VE TUTUKLULUĞA İTİRAZLARI	11
H. TUTUKLULUĞA İTİRAZA İLİŞKİN KARARLAR VE TUTUKLULUĞUN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ KARARLARI	11
İ. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU	12
J. PROF. DR. İLBER ORTAYLI TARAFINDAN SUNULAN UZMAN GÖRÜŞÜ	13
IV. DEĞERLENDİRME	14
A. YARGISAL MAKAM VE YÜRÜTME ORGANLARI TARAFINDAN YAPILAN AÇIKLAMALARIN ADİL YARGILANMA HAKKI VE SUÇLU SAYILMAMA İLKESİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	14
1. Genel Olarak	14
2. Cumhurbaşkanı Başdanışmanın X Hesabından “Altaylım! Suyun ısınmaya başladı.” Şeklindeki Söylemi ve Paylaşılan Video	15
3. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının Açıklamaları	16
4. Adalet Bakanı ve Başsavcılığın Açıklamaları	17
B. YAKALAMA VE GÖZALTINA ALMA İŞLEMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER.....	18
C. TUTUKLAMA TEDBİRİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER.....	20
1. Tutuklama Koşulları Yönünden	20
2. Tutuklama Nedenleri Yönünden.....	21
3. Ölçülülük Yönünden	23
4. Tutukluluğun Devamına İlişkin Kararların Değerlendirilmesi	23
D. CUMHURBAŞKANINA YÖNELİK GERÇEKLEŞTİĞİ İDDİA EDİLEN TEHDİT SUÇUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER.....	25
E. “FİİLÎ SALDIRI” KAVRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	27
F. FATİH ALTAYLI'NIN AÇIKLAMALARININ İFADE VE BASIN HÜRRİYETİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	30
V. SONUÇ.....	35

II. İNCELENEN BİLGİ VE BELGELER

1. 20.06.2025 tarihli “Fatih Altaylı Yorumluyor: *Bunlar denenmişti*” adlı soruşturma konusu yayının kaydı
2. Türkiye Cumhuriyet Başdanışmanı Oktay Saral’ın 21.06.2025 tarihli sosyal medya paylaşımı¹
3. 21.06.2026 tarihli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı basın bilgi notu
4. 21.06.2025 tarihli İstanbul Güvenlik Şube Müdürlüğü Video Çözümleme Raporu
5. 21.06.2025 tarihli İstanbul Güvenlik Şube Müdürlüğü, *Fatih Altaylı* ifade tutanağı
6. 22.06.2025 tarihli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 2025/134753 S. Sorgulama Tutanağı
7. 22.06.2025 tarihli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 2025/134753 S. Tutuklama Talebi
8. 22.06.2025 tarihli İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği 2025/653 Sorgu Sayılı Tutuklama Kararı
9. 22.06.2025 tarihli Adalet Bakanı Yılmaz Tunç’un sosyal medya paylaşımı²
10. Bila tarihli *Fatih Altaylı* müdafileri Tutukluluğa İtiraz Dilekçesi
11. 23.06.2025 tarihli Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının “*Fatih Altaylı’nın yargılanma sürecine ilişkin açıklama*” başlıklı açıklaması³
12. 23.06.2025 tarihli Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Şikayet Dilekçesi
13. 03.07.2025 tarihli İstanbul 24. Asliye Ceza Mahkemesi 2025/54 D.İş sayılı Tutukluluğa İtirazın Reddi Kararı
14. 17.07.2025 tarihli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör Suçları Soruşturma Bürosu 2025/7550 sayılı İddianamesi
15. 21.07.2025 tarihli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 2025/134753 S. Tutukluluğun Devamı Mütalaası
16. 21.07.2025 tarihli İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliği 2025/8003 D. İş Tutukluluğun Gözden Geçirilmesi Kararı
17. 23.07.2025 tarihli *Fatih Altaylı’nın* Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Formu
18. 29.07.2025 tarihli *Fatih Altaylı* Müdafileri Tahliye ve Beraat Talepli Savunma Dilekçesi
19. 29.07.2025 tarihli İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi 2025/278 E. sayılı dosyası Tensip Zaptı
20. 22.08.2025 tarihli İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi 2025/278 E. sayılı dosyası Tutukluluk İnceleme Kararı
21. 19.09.2025 tarihli İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi 2025/278 E. sayılı dosyası Tutukluluk İnceleme Kararı
22. 26.09.2025 tarihli Prof. Dr. İlber Ortaylı Bilimsel Mütalaası

¹ https://x.com/oktay_saral/status/1936332673418424413

² <https://x.com/yilmaztunc/status/1936833205191254460>

³ <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/Fatih-altaylinin-yargilanma-surecine-iliskin-aciklama#:~:text=Soru%C5%9furma%20makamları%2C%20Altaylı'nın%20ifadelerinin,kanaatiyle%20kendisini%20tutuklamaya%20sevk%20etmiştir>

III. İNCELEME KONUSU OLAY

A. SORUŞTURMANIN BAŞLANGICI

Tarafımıza sunulan dosya kapsamındaki belge ve bilgilere göre *Gazeteci Fatih Altaylı*, Türkiye’de uzun yıllar basın kuruluşlarında (Cumhuriyet, Kanal D, Radyo D, Hürriyet, Sabah, ATV, Haber Türk) çalışmış, program hazırlamış ve sunmuş muhabirlik, köşe yazarlığı ve yöneticilik yapmıştır. Adı geçen kişinin Youtube üzerinden yayın yapan, 1 milyon 600 bin civarında abonesi bulunan ve binden fazla videonun yayımlandığı kendi haber kanalı⁴ mevcuttur. Bu kanalda hafta içi her gün “Fatih Altaylı Yorumluyor” isimli programda gündemdeki gelişmeleri yorumlamaktadır.

Soruşturma ve kovuşturma konusu yayın, 20.06.2025 sabahı yayımlanan 48 dakikalık “Fatih Altaylı Yorumluyor: *Bunlar denenmişti*” başlıklı yanının yaklaşık 3 dakikalık (Dakika 26:53 – 29:42) kısmıdır. Bu kısmın çözümünde de görüldüğü üzere, adı geçen kişiye “*yapılan ankete göre Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ömrünün sonuna kadar Cumhurbaşkanlığı yapmasına halkın %70’inin olumsuz cevap vermesine ilişkin*” görüşleri sorulmuştur. *Altaylı’nın yaptığı değerlendirmeden sonra bu değerlendirmeden bazı bölümler kesilerek sosyal medyada dolaşıma sokulmuştur. Akabinde Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Oktay Saral söz konusu videoyu da ekleyerek X sosyal medya hesabından “Altaylı!!!Suyun ısınmaya başladı.” şeklinde paylaşımda bulunmuştur.*

Resim 1: Oktay Saral’ın paylaşımın ekran görüntüsü

Fatih Altaylı’nın açıklamalarından kesilerek montajlanan videonun içeriği şöyledir:

“Sunucu: Cumhurbaşkanı Erdoğan ömür boyunca şey yapsın mı?

Altaylı: Cumhurbaşkanı kalsın mı?

Sunucu: Cumhurbaşkanlığına devam etsin mi halkın %70'i buna karşıymış.

Altaylı: Bu oran çok da beklediğim oran eee çünkü şu anda AKP seçmeninin ee önemli bir bölümü ve MHP seçmeninin bir bölümü dışında hiç kimse böyle bir şeye onay vermez. Geçmişine bak bu milletin yakın geçmişinden de söz etmiyorum uzak geçmişine bak abi bu

⁴ <https://www.youtube.com/@fatihaltayli/featured>

millet padişahını boğmuş bir millettir; hoşuna gitmediği zaman istemediği zaman az uz değildir öldürülen suikaste kurban giden Osmanlı padişahı veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen “

Saral tarafından yapılan paylaşımdan yaklaşık 9 saat sonra *Fatih Altaylı* İstanbul Şişli’de bulunan ikametine gelen kolluk görevlilerince gözaltına alınmıştır. Gözaltına alma işlemi sonrasında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından *Altaylı* hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin bir açıklama yapılmıştır. Açıklama şöyledir;

"Fatih Altaylı hakkında kendi ismiyle anılan “Youtube” sosyal medya kanalında 20/06/2025 tarihli yayında Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef alan tehdit içerikli sözleri nedeniyle Cumhurbaşkanını Tehdit (TCK md. 310/2 delaletiyle 106/1) suçundan re’sen soruşturma başlatılmış olup adı geçen şahıs İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne verilen talimat gereği bugün yakalanarak gözaltına alınmıştır."

Gözaltına alınan *Altaylı*’nın kollukta alınan ifadesindeki beyanları şu şekildedir;

"Söz konusu yayın ve cümleler bana aittir, ancak Cumhurbaşkanını ne tehdit nede hakaret maksadım vardır. Bir araştırma şirketinin yapmış olduğu ankette vatandaşlara Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Kaydı Hayat şartı ile Cumhurbaşkanlığı yapmasına onay verip vermedikleri sorulmuş, vatandaşların yüzde yetmişi de böyle bir Anayasa değişikliğine onay verip vermeyeceklerini söylemişti. Bende bu konu ile ilgili yorumumda Türk halkının tanzimattan bu yana oy kullanarak Devlet yönetiminde etkin olmayı sevdiğini ve benimsediğini ve herhangi bir kişiye kendi isteği ve denetimi dışında Devlette üst düzey görev yapma iznini peşinen vermekten hoşlanmadığını söyledim. Ve Türk Halkının kendini yönetenlere karşı her zaman eleştirel bir tutum takınabildiğini Padişahlık döneminde bile Cuma selamlıklarında Padişahları eleştirdiğini tarihe meraklı bir entelektüel kimliğimle ifade ettim. Bu gibi örnekleri daha önce gerek Murat BARDAKÇI gerek Erhan AFYONCU gibi yakın tarihimiz üzerine bilgilerden bilim insanları ile de defalarca televizyonlarda konuşmuşluğumuz vardır. Açıkçası bu tarihi bilgilerden mevcut Cumhurbaşkanına bir tehdit algısı çıkabileceği aklımdan dahi geçmezdi." (yazım hataları orijinal metindedir)

B. FATİH ALTAYLI’NIN YARGILAMA KONUSU YAPILAN KONUŞMASI

21.06.2025 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğünce videonun 26:53 dakika ile 29:42 dakikalarına ilişkin çözüm yapılmıştır. 24.06.2025 tarihinde Güvenlik Şube Müdürlüğüne müzekkere yazılarak 48:08 dakikalık video içeriğinin bütün halinde çözümlemesinin talep edildiği görülmüştür. İlk yapılan çözüm şu şekildedir:

“SUNUCU: Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın tekrar adaylığı vesaire hani siz diyordunuz ya yani en sonunda deyin

Fatih ALTAYLI: Kayda hayat şartıyla deyin kurtulun

SUNUCU: Şimdi bunu halka sormuşlar Cumhurbaşkanı Erdoğan ömür boyunca şey yapsın mı Cumhurbaşkanlığına devam etsin mi halkın %70’i buna karşıymış olumsuz ve çok olumsuz verenlerin oranı %70’miş siz bu oranı nasıl görüyorsunuz

Fatih ALTAYLI: Bu oran çok da beklediğim oran eee çünkü şu anda AKP seçmeninin ee önemli bir bölümü ve MHP seçmeninin bir bölümü dışında hiç kimse böyle bir şeye onay vermez abi bak Türk halkına çeşitli nedenlerle kızabilirsin Türk halkının oy verme biçimine oy kullanma alışkanlıklarına bir sürü nedenle kızabilirsin katılmayabilirsin de hatta çok sinirlenip bazısının yaptığı gibi işte yok bidon kafalı yok göbeğini kaşıyan adam falan filan da diyebiliriz bunlar o kişilerin kendi fikirleridir. Ama şunu diyemezsin Türk halkı sandığı sever ve gücün

kendisinde olmasını ister yani babasını seçse oraya koysa babasını değiştirme ihtimalini elinde tutmaktan hoşlanır bu tabii yeni bir şey de değil yani niye yeni bir şey değil geçmişine bak bu milletin yakın geçmişinden de söz etmiyorum uzak geçmişine bak abi bu millet padişahını boğmuş bir millettir hoşuna gitmediği zaman istemediği zaman padişahını yuhlamış bir millettir az uz değildir öldürülen suikaste kurban giden Osmanlı padişahı suikast demeyelim de komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür ama seçme hakkının elinden alınmasından ve kendi kaderini kimin belirleyeceğini belirleme hakkının elinden sonsuza kadar alınmasına hoşlanmaz o yüzden ki burada hakiki bir diktatörlük kurma hayali olanlar asla kuramazlar tam kurduklarını zannederken bir de bakarlar ki kuramamışlar ve tam aksine bu onların da lehine de olmaz ülkenin de lehine olmaz çok net görüyoruz işte hani bu ülkenin %70'i Tayyip Erdoğan'dan nefret ediyor anlamına gelmez bu ülkenin bir bölümü elbette ki Tayyip Erdoğan'dan hoşlanmıyor bir bölümü nefret ediyor olabilir ama %70'i Tayyip Erdoğan'a nefret ediyor değildir ama %70'i bir dakika kardeşim biz sana yetki verdik ama bunu hanedan haline gel hayat boyu orada kal hatta sonunda da eee oğluna damadına yeğenine devret istemez bunu Türk halkı geçmişe baktığın zaman hiçbir zaman onun istemediğini de görüyorsun ya Türk halkının bir şeyi vardır ya bir dakika ben önemliyim seni ben seni sevdiğim için sen oradasın ben senden memnun olduğum için oradasın sen bana efelenemezsin Türk halkının %70'i bu kanaattedir o da onu gösteriyor."

C. SAVCILIK İFADESİ VE TUTUKLAMAYA SEVK

21.06.2025 tarihinde akşam saatlerinde gözaltına alınan ve aynı gece kolluk ifadesi tamamlanan Altaylı 22.06.2025 tarihinde İstanbul Adalet Sarayı'na (Çağlayan Adliyesi) sevk edilmiş. Cumhuriyet Savcılığınca ifadesi alınan Altaylı ifadesinde şu beyanlarda bulunmuştur:

"...@fatihaltayli isimli- rumuzlu Youtube hesabı tarafıma aittir, 20/06/2025 tarihinde yapmış olduğumuz yayında Cumhurbaşkanına karşı herhangi bir tehdit veya hakaret maksadım yoktur. Araştırma şirketinin yapmış olduğu anketlerde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kaydı hayat şartıyla Cumhurbaşkanlığı yapmasına onay verip vermedikleri yönünde araştırma yapılmış, vatandaşların yüzde 70'i de böyle bir anayasa değişikliğine onay vermeyeceklerini söylemiştir. Yapmış olduğumuz bu yayında da, bu konu ile ilgili Türk halkının tanzimattan bu yana oy kullanarak devlet yönetiminde etkin olmayı sevdiğini ve benimsediğini ve herhangi bir kişiye kendi isteği ve denetimi dışında, devlette üst düzey görev yapma iznini peşinen vermekten hoşlanmadığını beyan ettim, Türk halkının kendini yönetenlere karşı her zaman eleştirisel bir tutum takınabildiğini, padişahlar döneminde dahi padişahların eleştirildiğini, tarihe meraklı entelektüel kimliğim ile ifade ettim.

Söylemiş olduğum şeylerin aynıları ya da benzerleri daha önceki tarihlerde, Murat Bardakçı ve Erhan Afyoncu gibi yakın tarihimiz üzerine uzman olan bilim insanları tarafından da defalarca söylenmiştir. Burada kesinlikle Cumhurbaşkanına tehdit veya tehdit algısı çıkarılacak beyanım yoktur. Herhangi bir ima dahi yoktur. Olayın bu şekilde anlar bütünlüğü değiştirilerek saptırıldığını, sadece tarihe bilgi vermeye yönelik beyanlarımın bilinçli bir şekilde Cumhurbaşkanını tehdit ediyordum gibi yansıtıldığını görmekteyim. Bu algı bozulmasından ve sözlerimin çarpıtılmasında şahsım sorumlu değildir. Zira sayın savcılık makamına sunmuş olduğum USB içerisinde bulunan suça konu edilen videolar izlendiğinde, yaklaşık 3 dakika olan orijinal video benim açıklama yaptığım ve tarihsel bilgi verdiğim videodur, diğer yaklaşık 30 saniyelik kısa olan video ise bu videoların kesilerek anlam bütünlüğü oluşturulacak şekilde sanki Cumhurbaşkanını tehdit ediyordum algısı yaratmak için kurgulanmış ve kamuoyuna sunulmuş videodur. Orijinal olan video izlendiğinde herhangi bir şekilde Cumhurbaşkanını kastederek halk nazarında tehditvari bir konuşma yapmadığım,

konuşmanın tamamen tarihsel olduğu açıkça görülecektir. 45 yıllık meslek hayatım boyunca sayısız televizyon programına katıldım ve köşe yazıları yazdım. Bunların herhangi birisinde bıraktın Cumhurbaşkanı herhangi bir vatandaşı dahi tehdit etmişliğim yoktur.

Bu suçlamalar ile daha önce herhangi bir adli soruşturma yada kovuşturma dahi geçirmediğim. Burada kesinlikle tehdit maksadım yoktur, şahsen tanışmış olduğum Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik eleştiri hakkımı kullandım, tehdit benim asla yaptığım bir şey değildir. Ayrıca savcılık sevk evrakında TCK 310/2 maddesi uyarınca suçlandığımı gördüm. Ancak bu suçun oluşabilmesi için fiili bir hareket gerekliliği açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle sadece sözlerimden dolayı, suçun maddi unsurları oluşmamıştır.”

Cumhuriyet Başsavcılığı *Fatih Altaylı*’yı ifadesinin alınmasından sonra tutuklanması talebiyle Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilmiştir. Gazeteci *Fatih Altaylı*’nın “Cumhurbaşkanı tehdit” suçlamasıyla tutuklanması talep edildiği, soruşturma konusu olarak ise Türk Ceza Kanunu’nun 310/2. maddesi delaletiyle 106/1. Maddesindeki suçlar gösterilmiştir. Sevk yazısında tehdit suçunun “fiili saldırı” kavramı içinde olduğu belirtilerek Cumhurbaşkanının şahsına yönelik hakaret dışında kalan tüm fiili saldırıların bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Bu açıklamalarda Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları ve Özgür Küçüktaşdemir tarafından kaleme alınan “Cumhurbaşkanına Suikast ve Fiili Saldırı Suçu” adlı makaledeki görüşlere atıfta bulunulmuş ve *Fatih Altaylı*’nın sözlerinin, hem ilgili kanun hükümleri ve gerekçeleri hem de doktrindeki yorumlar ışığında Cumhurbaşkanına yönelik bir tehdit teşkil ettiği, tehdit suçunun da fiili saldırı kapsamında değerlendirildiği ve dolayısıyla eyleminin TCK 310/2 maddesi delaletiyle TCK 106/1 maddesinde tanımlanan suç tipine uygun düştüğü ileri sürülerek, tutuklanması talep edilmiştir.

D. TUTUKLAMA KARARI

Fatih Altaylı 22.06.2025 tarihinde 10. Sulh Ceza Hakimliğince yapılan sorgusunda şu beyanlarda bulunmuştur:

“Ben bu hususta emniyette ve savcılıkta ifade vermiştim. O ifadem doğrudur aynen tekrar ederim. “@fatihaltayli” isimli-rumuzlu youtube hesabı bana aittir, ben söz konusu hesaptan 20.06.2025 tarihinde söz konusu paylaşımları yaptım ancak yapmış olduğum bu paylaşımlarda Cumhurbaşkanına Hakaret ya da Tehdit kastım yoktur, bir araştırma şirketinin yapmış olduğu anketlerde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın kaydı hayat şartıyla Cumhurbaşkanlığı yapmasına ilişkin yapılan bir oylamada % 70 oranında bu değişikliğe onay verilmeyeceği şeklindeki anket sonucu bana soruldu, bende bununla ilgili olarak yorumda bulundum, Türk Halkının sandığı sevdiği demokrasiye inandığını tanzimattan önce de padişahları tahttan alındığı, günümüzde ise bunun sandık yoluyla yapıldığını belirttim, kesinlikle Cumhurbaşkanı Erdoğan’ı tehdit etmedim, hakaret etmedim, sadece tarihsel bir bilgi verdim, üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum”

Sulh Ceza Hakimliği ise 2025/653 Sorgu sayılı kararında “*Fatih Altaylı*’nın ‘uzak geçmişine bak abi, bu millet padişahını boğmuş bir millettir, hoşuna gitmediği zaman, istemediği zaman padişahını yuhlamış bir millettir. Az uz değildir öldürülen, suikaste kurban giden. Osmanlı Padişahı komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen. şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür...” şeklinde beyanlarda bulunduğu, şüphelinin sözde eyleminin TCK’nın 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106/1 maddesinde düzenlenen Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a yönelik tehdit suçunu oluşturduğu, şüpheli *Fatih Altaylı*’nın kendisine ait ve kullanımında olan “@fatihaltayli” isimli-rumuzlu youtube hesabı üzerinden, platformda 20.06.2025 tarihinde

yapmış olduğu "Fatih Altaylı Yorumluyor: Bunlar denenmişti" başlıklı videosunun 26:53 dakika ile 29:42 dakikaları arasında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı kastederek: "uzak geçmişine bak abi, bu millet padişahını boğmuş bir millettir, hoşuna gitmediği zaman, istemediği zaman padişahını yuhlamış bir millettir. Az uz değildir öldürülen, suikaste kurban giden, Osmanlı Padişahı komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen, şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür..." şeklinde beyanlarının ve sözlerinin doktrin, kanun metni ve gerekçeleri dikkate alındığında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a karşı tehdit suçunu oluşturduğu ve tehdit suçunun da fiili saldırı kavramına dahil olduğu, bu haliyle şüphelinin eyleminin TCK 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106/1 maddelerinde düzenlenen suç oluşturduğu, Kolluk Tutanakları, Güvenlik Şube Müdürlüğü Kamu Güvenliği Büro Amirliği Raporu, dosya içerisinde mevcut CD ve Flash Bellek kayıtları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; şüphelinin üzerine atılı suç işlediği hususunda kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu, atılı suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda öngörülen cezasının alt ve üst sınırı nedeniyle, kaçma ve saklanma ihtimalinin yüksek olduğu, bu nedenle bu aşamada adli kontrol hükümlerinin uygulanmasının yetersiz kalacağı, bu doğrultuda tutuklamanın ölçülü olduğu gerekçesiyle Altaylı'nın tutuklanmasına karar verilmiştir.

Fatih Altaylı'nın tutuklanmasından sonra Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan vekili aracılığıyla Altaylı'dan "Şüpheli, kendisine ait Youtube sosyal medya hesabı üzerinden yayınladığı video içeriğinde tehdit içeren sözler sarf etmek suretiyle Müvekkilin kişilik haklarına ve vücut bütünlüğüne yönelik ağır saldırıda bulunmuştur. Şüphelinin suç niteliğindeki bu söylemleri ile Türk Ceza Kanununun 106. maddesini ihlal etmesi sebebiyle, şüpheli hakkında Sayın Savcılığınıza' şikayetimizi bildirme zorunluluğumuz doğmuştur." gerekçesiyle şikayetçi olmuştur.

E. İDDİANAME

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör Suçları Soruşturma Bürosunca hazırlanan iddianamede öncelikli olarak Altaylı'nın açıklamalarının kesilmiş kısmına yer verilmiş ve bunun üzerine Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma işlemlerine başlandığı ve kolluk personellerine ilgili paylaşımın çözümlenerek buna dair evrakın dosya arasına alınması hususunda talimat verildiği belirtilmiştir. Sonrasında tüm çözüme yer verilmiştir. İddianamenin değerlendirme kısmı ise şöyledir:

"Video çözümleme metni ve tüm dosya kapsamı birlikte ele alındığında şüpheli eyleminin TCK'nın 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106. Maddesinin 1. Fıkrasının 1. cümlesinde düzenlenen Cumhurbaşkanı'na yönelik tehdit suçu kapsamında değerlendirilmesi gerektiği,

5237 sayılı TCK'nın 310/2 nci maddesinin "Cumhurbaşkanına karşı diğer fiili saldırılarda bulunan kimse hakkında, ilgili suça ilişkin ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur." şeklinde düzenleme altına alındığı,

5237 sayılı TCK'nın TCK 106/1. maddesinin 1. Cümlesi ise "Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklinde düzenlendiği,

5237 sayılı TCK'nın 310. madde metninin gerekçe kısmı incelendiğinde; Mevcut düzenleme ile Cumhurbaşkanına karşı suikaste bulunulmasının, kasten öldürme suçuna nazaran özel bir suç olarak tanımlandığı ve açıkça belirtildiği, bununla birlikte Cumhurbaşkanlığı veya devlet başkanlığı gibi devletin en yüksek makamını temsil eden zatın

"öldürülmesi" gibi bir sözcüğe kanunda yer vermemek için bu hususta öteden beri kullanılmasına alışılmış olan, suikast sözcüğünün tercih edildiği, aynı gerekçe metnin devamında yer alan TCK'nın 310/2 maddesinin gerekçesinin ise; Cumhurbaşkanının şahsına karşı diğer bütün fiili saldırılar, yani hakaret dışında kalan tüm hareketler fiili saldırı olarak anlaşılmalıdır ve bu kapsamda cezalandırılmaktadır şeklinde yasa gerekçe düzenlemesinin mevcut olduğunun anlaşıldığı,

Yine 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunun hazırlık sürecinde, 12/05/2003 günü Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu anlaşılan Türk Ceza Kanununu Tasarısı ve Adalet komisyonu raporunun 364. Maddesinde, "Cumhurbaşkanına karşı başka bütün fiili saldırılar yani hakaret dışındaki tüm hareketler cezalandırılmaktadır. "Fiili saldırılar" terimine bütün kanunsuz saldırılar girmektedir" şeklindeki açıklama getirildiği,

İstanbul BAM ilamlarına atıf yapılarak Cumhurbaşkanına tehdit eylemlerinin TCK 310/2 kapsamında fiili saldırı niteliğinde olduğunun ve yargılamayı yapma görevinin Ağır Ceza Mahkemelerine ait olduğunun belirtildiği,

"Fiili saldırıda bulunmak" terimi, "hürriyetini ihlale kalkışmak" teriminden farklıdır. Bu nedenle "hürriyetini ihlale kalkışmak" suçu, "kalkışma suçu" olarak nitelendirilen, teşebbüsü tamamlanan suç olarak cezalandırılan, müeyyidesi muayyen bir suçken, ikinci fıkra hükmünde öngörülen suç, birinci fıkradan öngörülen suçtan da farklı olarak, bu nitelikte bir suç değildir. Kısacası, söz konusu hüküm, doktrinde, tamamlayıcı bir hüküm olmadığı, kanuni bir şiddet sebebi olduğu söylenmekle birlikte, hükmü gönderme tekniği ile oluşturulmuş bağımsız bir suçtur. Gerçekten, Kanun, Cumhurbaşkanına diğer fiili saldırılar derken, suçu, bir yandan suikasttan, yani kasten öldürme suçundan ayırmakta, öte yandan "ilgili suç" ifadesini kullanarak, belirsiz bir usulle, diğer suçlara göndermede bulunmaktadır. Gönderme, TCK 299. maddede özel olarak Cumhurbaşkanına hakaret düzenlediğinden, doğal olarak, hakaret ve sövme suçları dışında kalan, Cumhurbaşkanının şahsına saldırı oluşturan, kişilere karşı kasıtlı diğer suçlardır. Doktrinde, kasıtlı yaralama dâhil, şahsi hürriyetten, haberleşme hürriyetine, kişi hürriyetinden yoksun bırakmadan, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlardan konut dokunulmazlığına kadar suçların, hatta tehdit suçunun fiili saldırı kavramına dâhil olduğu ifade edilmektedir. Böyle olunca, gönderme kapsamında olan her suç, takip usulü hariç, kendi kimliğini korur ve kendi kuralına tabi olur. Suçun teşebbüs aşamasında kalmasına veya tamamlanmış olmasına göre, Kanunda o suç için öngörülen ceza, TCK 61. Madde hükmü esas olmak üzere belirlendikten sonra, elde edilen ceza, yarı oranında artırılır. (Hafizoğulları,Zeki/Küçüktaşdemir,Özgür: Prof.Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan, Cilt I,Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2015, s.572vd.),

Cumhurbaşkanına Fiili Saldırı Suçunun hareket ögesi; "diğer fiili saldırılar" ifadesiyle açıklanmıştır. Cumhurbaşkanına karşı diğer fiili saldırılarda bulunulması da suikast gibi aynı madde içerisinde düzenlenerek, korunan değer bakımından iki eylem biçimi aynı değerde görülmüştür. Fiili saldırılar kavramı ile hangi suçların kastedilmiş olduğu açıklanmamıştır. Doktrinde 'fiili tecavüz' ifadesinin; yaralama, hürriyeti kısıtlama, haberleşme hürriyetini ihlal, sır dokunulmazlığını, konut dokunulmazlığını bozma, tehdit gibi suçların girdiği ifade edilmiştir. (Erem, TCK Şerhi, 1993, C.II, s. 1099; Gözübüyük Şerhi, 5.B. s. 219.)

Somut olayda video paylaşımının basın ve yayın yoluyla herkese açık şekilde yayınlandığı, içeriğin paylaşılmasına müteakip geniş kitlelere ulaştığı, bu bağlamda soruşturma konusu eylemin "iletme kastı" ile gerçekleştirildiğinin tereddüte mahal bırakmayacak nitelikte açık olduğu, nitekim müşteki vekilinin de eylemden haberdar olması akabinde 23.06.2025 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığımıza şikayet dilekçesi sunduğu,

Şüphelinin kendisine ait "@fatihaltayli" isimli/rumuzlu youtube hesabı üzerinden, 20/06/2025 tarihinde paylaşmış olduğu "Fatih Altaylı Yorumluyor: Bunlar denenmişti" başlıklı

videonun 26:53 dakika ile 29:42 dakikaları arasında kendisine yöneltilen "Cumhurbaşkanı Erdoğan ömür boyunca Cumhurbaşkanlığına devam etsin mi halkın %70'i buna karşıymış" şeklinde soruya Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ı kastederek; "Uzak geçmişine bak abi, bu millet padişahını boğmuş bir millettir, hoşuna gitmediği zaman, istemediği zaman padişahını yuhlamış bir millettir. Az uz değildir öldürülen, suikaste kurban giden, Osmanlı Padişahı komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen, şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür ama seçme hakkının elinden alınmasından ve kendi kaderini kimin belirleyeceğini belirleme hakkının elinden sonsuza kadar alınmasına hoşlanmaz o yüzden ki burada hakiki bir diktatörlük kurma hayali olanlar asla kuramazlar tam kurduklarını zannederken bir de bakarlar ki kuramamışlar..." şeklinde cevap verdiği, şüphelinin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN hakkında sorulan soruya milletin daha önce hoşuna gitmeyen padişahları öldürdüğüne ve boğduğuna yönelik sözde tarihsel örnek ile cevap verdikten sonra "hakiki bir diktatörlük kurma hayali olanlar asla kuramazlar tam kurduklarını zannederken bir de bakarlar ki kuramamışlar ve tam aksine bu onların da lehine de olmaz ülkenin de lehine olmaz..." şeklinde vurgu yaparak dile getirdiği sözde örneği pekiştirmeye çalıştığı, bağlamda şüphelinin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı hayatına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle tehdit ederek üzerine atılı suçlu işlediğinin anlaşıldığı.."

Savcılık yukarıda belirtilen değerlendirmesi ile Altaylı'nın yürütülen soruşturma neticesinde video çözümleme tutanağı, şüpheli ifadesi, kanun metni, madde metin gerekçeleri, doktrin açıklamaları, Bölge Adliye Mahkemesi kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte ele alındığında şüphelinin TCK 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106/1. Maddesinin 1.cümlesinde düzenlenen "Cumhurbaşkanını Tehdit" suçunu işlediği yönünde Ceza Muhakemesi Kanununun 170/2 maddesi gereğince yeterli şüphe olduğu gerekçesiyle iddianame düzenlenmiştir.

F. İDDİANAMENİN KABULÜ VE TENSİP ZAPTI

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör Suçları Soruşturma Bürosu'nun 17/07/2025 tarih ve 2025/34848 sayılı iddianamesi İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesince kabul edilmiştir. 2025/278 Esas sayısına kaydedilen tensip zaptı ile Fatih Altaylı'nın tutukluluğunun devamına karar verilmiştir. Tutukluluğun devamına ilişkin gerekçe şu şekildedir;

"Tutuklu sanık Fatih ALTAYLI'nın üzerine atılı suçun niteliği, sanığın savunmasının henüz alınmamış olması, mevcut delil durumu vs. deliller kapsamında kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller bulunması, kaçma şüphesini bulunması, bu itibarla Anayasa'nın 13. maddesindeki hukuki düzenleme de değerlendirildiğinde sanığın eylemlerinin subüta ermesi halinde sanığa verilmesi muhtemel ceza veya güvenlik tedbiri ile tutuklama tedbirinin ölçülü olması, sanık üzerinde adli kontrol hükümleri ile yeterli ve etkili hukuksal denetim sağlanamayacak oluşu dikkate alınarak, sanık müdafii Av. Emine Rezzan Aydınoglu'nun 29/07/2025 tarihli dilekçesi ile tahliye talebinin REDDİNE, CMK. 100 ve devamı maddeleri gereğince sanığın TUTUKLULUK HALİNİN DEVAMINA"

Mahkemece duruşmanın Marmara Cezaevi Yerleşkesi karşısında bulunan 2 No'lu Duruşma Salonunda 03/10/2025 günü saat 10:00'da yapılmasına, tutukluluk incelemesinin 22/08/2025 günü dosya üzerinden, gerekmesi halinde ikinci tutukluluk incelemesinin 19/09/2025 günü dosya üzerinden yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

G. FATİH ALTAYLI MÜDAFİLERİNİN SAVUNMALARI VE TUTUKLULUĞA İTİRAZLARI

Fatih Altaylı müdafileri dilekçelerinde özetle, verilen gözaltı kararı ve tutuklama kararının Hukuka, Ceza Muhakemeleri Kanununa, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına aykırı olduğu, Türk Ceza Kanunu'nda tanımlı bir suç unsuru bulunmamasına rağmen tutukluluk hâlinin devam ettirilmesinin hürriyetin kısıtlanması niteliğinde olduğunu, konuşmalarından alınan bir bölüm üzerinden "Cumhurbaşkanını tehdit" suçlaması yöneltilmesinin zorlama ve müvekkillerine ait olmayan düşüncelerin isnadı anlamına geldiğini ileri sürmüşlerdir.

Soruşturmanın ve iddianamenin Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Oktay Saral'ın manipüle edilmiş videoyu sosyal medyasında paylaşması üzerine başlatıldığını, müvekkillerinin konuşmasının bağlamından kopararak şikâyetle konu edildiğini, Cumhurbaşkanı vekilinin de konuşmanın tam metnini dinlemeden yalnızca bu kesit üzerinden şikâyetçi olduğunu belirtmişlerdir. Müdafiler, iddianamede asıl tartışılması gereken meseleye yer verilmediğini, müvekkillerinin sözlerinin padişahlara ve kaydı hayat şartıyla iktidarda kalanlara yönelik tarihî bir değerlendirme niteliğinde olduğunu, bu sözlerin Cumhurbaşkanı'na yöneltilmiş sayılmasının hukuken zorlama bir yorum olduğunu geldiğini ileri sürmüşlerdir. Dilekçelerinde ayrıca iddianamenin mesnetsiz olduğu ve iddianamede atıf yapılan makalenin yazarının da "*bu sözlerden böyle bir anlam çıkarılamayacağı*" yönündeki beyanına dikkat çekmiş ve müvekkillerinin açıklamalarının tehdit içermediği halde sözlerinin bağlamından tümüyle koparıldığının ileri sürerek tensip ile tahliye ve yargılama sonunda beraat talep etmişlerdir.

H. TUTUKLULUĞA İTİRAZA İLİŞKİN KARARLAR VE TUTUKLULUĞUN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ KARARLARI

Fatih Altaylı müdafilerinin itirazlarını inceleyen merciler itirazları reddederek tutukluluğun devamına karar vermişlerdir. Tutukluluğa itirazı inceleyen İstanbul 24. Asliye Ceza Mahkemesi 2025/54 D.İş sayılı kararında itirazın reddine şu gerekçe ile karar vermiştir;

"İncelenen dosya kapsamına göre; şüpheli Fatih Altaylı hakkında İstanbul 10. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 22/06/2025 tarih ve 2025/653 Sorgu sayılı tutuklama kararına şüpheli Fatih Altaylı müdafii Av. Emine Rezzan Aydınoglu tarafından İstanbul CBS Ön Büro aracılığıyla sunulan 01/07/2025 tarihli dilekçesi ve şüpheli Fatih Altaylı müdafii Av. Emine Rezzan Aydınoglu ve Av. Ömer Teker tarafından sunulan 26/06/2025 UYAP havale tarihli dilekçeler ile itiraz edilmiş ise de; anılan kararın gösterilen gerekçesine göre, kararın usul ve yasaya uygun olduğu, kararda değişiklik yapılmasını gerektirir bir neden görülmediği anlaşıldığından yerinde görülmeyen itirazların reddine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."

Tutukluluğa itirazın inceleneceği ve tutukluluğun gözden geçirildiği 6. Sulh Ceza Hakimliğine iletilmek üzere İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı şu mütalaayı sunmuştur:

"İlgi sayılı talebimiz Sulh Ceza Hakimliğine gönderilmiş olup, şüpheli müdafii Av. Emine Rezzan AYDINOĞLU tarafından Cumhuriyet Başsavcılığımıza gönderilen tahliye talepli dilekçesi de tutukluluk incelemesinde değerlendirilmesi için İTİRAZLARIN REDDİ mütalaasıyla gönderilmiş olup, Karar verilmesi talep olunur."

Tutukluluğa itirazı inceleyen 6. Sulh Ceza Hakimliği 2025/8003 D.İş sayılı kararının hüküm ve gerekçesini şöyle belirtmiştir;

"Şüpheliye yüklenen suçun vasıf ve mahiyeti, kanunda öngörülen cezanın nev'i ve miktarı, mevcut delil durumuna göre kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut olgu ve delillerin bulunması, suçun niteliği ve önemine göre tutuklama tedbirinin ölçülü olması, soruşturmanın

halen sürmesi karşısında delilleri karartma şüphesinin varlığı, safahat itibariyle tutuklama nedenlerinde değişiklik bulunmaması, bu bağlamda suçlamanın niteliği ve muhtemel ceza tehdidi karşısında adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağını anlaşılmış dikkate alınarak; şüpheli müdafii Av. Emine Rezzan Aydınoğlu ve Av. Ömer Teker 'in sunmuş olduğu 21/07/2025 tarihli tahliye talebinin reddine”

Fatih Altaylı hakkında kovuşturmayı yapacak esas mahkeme olan İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi ise iki tutukluluk incelemesinde de kelimesi kelimesine aynı gerekçeyle şu kararı vermiştir:

“Tutuklu sanık Fatih ALTAYLI'nın üzerine atılı suçun niteliği, sanığın savunmasının henüz alınmamış olması, mevcut delil durumu vs. deliller kapsamında kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller bulunması, kaçma şüphesinin bulunması, bu itibarla Anayasa'nın 13. maddesindeki hukuki düzenleme de değerlendirildiğinde sanığın eylemlerinin subüta ermesi halinde sanığa verilmesi muhtemel ceza veya güvenlik tedbiri ile tutuklama tedbirinin ölçülü olması, sanık üzerinde adli kontrol hükümleri ile yeterli ve etkili hukuksal denetim sağlanamayacak oluşu dikkate alınarak, sanığın CMK. 100 ve devamı maddeleri gereğince ara kararın tebliğinden itibaren 2 hafta içerisinde İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesine itirazı kabil olmak üzere,”

İ. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU

Fatih Altaylı müdafii tarafından Altaylı hakkında verilen tutuklama kararı, tutukluluğun devamı ve itirazın reddine dair kararlara karşı Anayasa Mahkemesine “Anayasa'nın 138, 26 ve 28. maddelerinin ihlal edildiği hususunun tespit edilerek müvekkilimin haksız ve mesnetsiz tutuklanması nedeniyle hakkının ihlal edildiğinden 1.000.000TL maddi, 1.000.000TL manevi tazminata” hükmedilmesi talepli Bireysel Başvuruda bulunmuşlardır. Yapılan başvurudaki ihlal gerekçeler özetle şu şekildedir:

“Müvekkilimin yapmış olduğu konuşmanın tam metni paylaşılmayarak belli bir bölümü, değiştirilerek, montajlanarak, anlamını değiştirilerek, Cumhurbaşkanı Baş Danışmanı tarafından paylaşılması, ardından bu duruma benzer bir paylaşım Adalet Bakanı tarafından (X) platformunda paylaşılması Emniyet görevlileri, Savcı ve Hakimler tarafından talimat ve emir olarak kabul edilmesi ile birlikte müvekkilime Ceza Kanununda olmayan bir suç isnad edilerek haksız ve yasaya aykırı olarak tutuklanmıştır.

TCK 310/2. maddesindeki Cumhurbaşkanına karşı "Fiili saldırılar" unsuru basın yoluyla yapılan sözlü ifadeleri kapsamaz. Türk Ceza Kanunu 310. maddesi Cumhurbaşkanına yönelik Suikast ve diğer “fiili saldırıları” cezalandırıyor.^[P]_[SEP]^[P]_[SEP] Suikast hayata karşı saldırılardır. Hayata karşı olmayan diğer saldırılar,^[P]_[SEP]^[P]_[SEP] Örneğin vücut bütünlüğü, sağlık, cinsel dokunulmazlık veya hareket özgürlüğüne karşı saldırılar şayet "fiili" olarak yani doğrudan doğruya gerçekleştirilirse, fiili saldırı niteliğindedirler. "Fiili saldırı" basın yoluyla yapılan sözlü ifadeleri kapsamaz.^[P]_[SEP]^[P]_[SEP] Ancak Savcılık Soruşturma 2025/134753 10.Sulh Ceza Mahkemesinin Sorgu Dosya No: 2025/653 dosyalarına konuşmanın tam Metnini sunmamıza rağmen Cumhurbaşkanı Başdanışmanının (X) hesabından montajlanmış kısmını esas alarak müvekkilim hakkında tutuklama kararı uygulanmasına karar vermiştir. Müvekkilimiz basın mensubu olup sabit ikametgah ve iş sahibidir. delilleri değiştirmesi ise zaten olanaksızdır. Müvekkilimizin yapmış olduğu konuşmanın tam metnini zaten biz dosyaya sunduk, Savcılıkta çözümünü yaptırdı. Başka toplanacak delil bulunmamaktadır. Müvekkilime İsnad edilen suç ise CMK 100 Madde sayılan suçlardan değildir. CMK 101 Maddede ise Tutuklama istemlerinde mutlaka istemlerde gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verilmesi gerekir.

Tutuklama mütalaası veren Savcılık tutuklama talebine sebep göstermediği gibi 10. Sulh Ceza Mahkemesi tutuklama kararı verirken sebep göstermemiş itirazımızı reddeden 24. Asliye Ceza Mahkemesi de gerekçe belirtmemiştir. İfadenin içeriğinde ne bir şiddet çağrısı ne de kırılğan bir gruba yönelik nefret söylemi vardır. Yürütme organının oluşumuna, seçme ve seçilme hakkına yönelik bir konuya ilişkin siyasi bir yorum yapılmıştır ve elbette ki bu, demokrasilerde, kamunun menfaatini doğrudan ilgilendiren bir konu olarak değerlendirilir. Konuşmada, Osmanlı İmparatorluğu'nda padişahlara yönelik tamamen gerçek bilgiye dayalı bazı tarihsel olaylar gazetecinin değer yargılarını kanıtlamak için örneklenmiştir, yani olgusal gerçekliğe dayalı bir konuşmadır.

Fatih Altaylı çok uzun yıllardır gazetecilik yapan bir kişidir, dolayısıyla kıdemli bir basın mensubu olarak ifade özgürlüğünün en geniş korumasından yararlanması gerekir; konuşmanın hedefi ise bir anket bağlamında yürütme organının oluşumu yani yapısıdır, doğrudan kişisel olarak mevcut cumhurbaşkanının hedef alınmadığı çok açıktır, dolayısıyla bu noktada da ifade özgürlüğünün en geniş alanında olduğumuzu tekrar hatırlatmak gerekir.

Anayasa'nın 138. Maddesi İhlali: Anayasa'nın 138. maddesi, yargı bağımsızlığını güvence altına alır. Ancak [davalı kurum veya kişi] tarafından [yargılamanın usulüne uygun olmaması, hâkim veya mahkeme kararlarının dışsal baskılar altında olması, vb.] nedeniyle, yargının bağımsızlığı ihlal edilmiştir. Bu durum, müvekkilimin hakkaniyetli bir şekilde yargılanmasını engellemiş ve yargılamada adaletin gerçekleşmemesine yol açmıştır.

Anayasa'nın 26. Maddesi İhlali; Anayasa'nın 26. maddesi, her bireyin düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olduğunu belirtmektedir. Ancak, davalı [yargı veya idari organ] tarafından müvekkilimin düşünce özgürlüğü kısıtlanmış, kendisine ifade özgürlüğünü kullanma hakkı tanınmamıştır. Özellikle, [belirtilen ifade kısıtlamaları, cezalar veya baskılar] ile ifade özgürlüğüne müdahale edilmiştir. Bu durum, anayasal güvence olan düşünce hürriyetinin ihlaline yol açmıştır.

Anayasa'nın 28. Maddesi İhlali; Anayasa'nın 28. maddesi, basın hürriyetini güvence altına alır. Davalı [yargı organı veya diğer yetkililer] tarafından yapılan [basına sansür uygulamaları, gazetecilere yönelik baskılar, basın organlarının kapatılması, vb.] ile basın özgürlüğüne yönelik ciddi ihlaller gerçekleştirilmiştir. Bu ihlaller, demokratik toplumun temel taşlarından olan basın özgürlüğüne zarar vermektedir.”

J. PROF. DR. İLBER ORTAYLI TARAFINDAN SUNULAN UZMAN GÖRÜŞÜ

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Tarihi Öğretim Üyesi ve İstanbul Medipol Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. İlber ORTAYLI tarafından 26.09.2025 tarihinde hazırlanarak sunulan “Uzman Görüşü” özetle şu şekildedir:

“..Kast edilen Türkiye Cumhuriyeti tarihidir. 27 Mayıs bir darbedir. Ne var ki bu darbe, dünyada görülmeyecek bir şekilde bir sene içinde darbeciler tarafından iktidarın sivil hükümete devredileceğine dair açıklamalarıyla sona ermiştir. Bir buçuk yıllık devrenin içerisinde seçimler yapılmış ve büyük ölçüde Demokrat Parti'nin eski kadrolarından ve sempatizanlarından oluşan bir parti, mutlak iktidar partisi olamayarak ama birinci parti olarak Meclis'e gelmiştir (Adalet Partisi). Koalisyona gireceği partilerden de ikisinde de gene böyle bir eğilim vardır, YTP ve CKMP. Neticede Türkiye, koalisyonlarla idare edilen bir döneme girmiştir. 1971 muhtırası hiçbir şekilde bir darbe havasında değildir. Meclis dağılmamıştır, partiler kapatılmamıştır. Zamanında yeniden seçime gidilmiştir, (1973 seçimleri olduğunu biliyoruz.1980 darbesinden sonra da Meclis'in kapatılmasına, partilerin dağıtılmasına rağmen gene kısa zamanda sivil hayata

dönülmüş ve 1983'te uzaklaştırılan partinin görüşüne yakın kadrolarla kurulan bir başka parti (ANAP) iktidara gelmiştir. Dolayısıyla, Türkiye'de sandık demokrasisi veya darbeler üzerinde konuşan bir muharririn aksine çok iddialı tezler ileri sürmesi mümkün değildir. Zaten Fatih Altaylı'da da böyle bir görüş olmadığı malumdur. Tamamen geçmişin bu şekilde analizini yapmaktadır. Demokratik seçim mekanizmasına inandığı açıktır.”

IV. DEĞERLENDİRME

A. YARGISAL MAKAM VE YÜRÜTME ORGANLARI TARAFINDAN YAPILAN AÇIKLAMALARIN ADİL YARGILANMA HAKKI VE SUÇLU SAYILMAMA İLKESİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Genel Olarak

İnceleme konumuz olayda gazeteci *Fatih Altaylı*'nın yargılama konusu konuşmasının ardından İletişim Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Başkanlığı, Adalet Bakanı ve başsavcılık tarafından çeşitli açıklamaların yapıldığı görülmektedir. Söz konusu açıklamalar çeşitli basın organlarında da *Fatih Altaylı* hakkında kamuoyunda suçlu olduğuna ilişkin bir ön yargı yaratacak şekilde yaygınlaştırılmıştır. Bilindiği üzere, masumiyet karinesi olarak da adlandırılan suçlu sayılmama ilkesi, adil yargılanma hakkının temel dayanaklarından biri olup yalnızca ceza mahkemelerini değil, aynı zamanda soruşturma yürüten makamlar dâhil olmak üzere tüm kamu otoritelerini bağlayan bir ilkedir. Bu ilke, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde ve Anayasa'nın 38. maddesinde açıkça güvence altına alınmıştır. Söz konusu ilke uyarınca, hakkında kesinleşmiş bir mahkeme kararı bulunmayan hiçbir kişi kamu makamları tarafından da suçlu olarak gösterilemez; bu kişi hakkında yapılan açıklamalar, yargı sürecine zarar verecek önyargılar yaratacak şekilde kurgulanamaz.

Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ve Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da, yürütülen soruşturmalar hakkında kamuoyunu bilgilendirme amacına yönelik açıklamaların, suçlu sayılmama ilkesi çatışmaması için son derece dikkatli ve ölçülü bir dil kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Yargı organları ve diğer resmî makamların bir kişinin suça karıştığını ima eden, itham niteliği taşıyan veya halk nezdinde suçlu algısı oluşturacak biçimde önyargılı ifadeler kullanmasının bu ilkeyi ihlal ettiğine hükmetmektedir. Bu bağlamda, resmî açıklamalar salt “bilgilendirme” amacıyla sınırlı kalmalı, değerlendirme ve suçluluk isnadı içeren üsluptan uzak durmalıdır.⁵

AİHM, suç isnadı taşıyan resmi açıklamaların, doğrudan suçlu sayılmama ilkesine aykırılık oluşturduğu yönünde karar vermiştir.⁶ Bu tür açıklamalarda, bireylerin açıkça hedef alınması, isnadın sübut bulmuş bir gerçek gibi sunulması ve yargı sürecini etkileyebilecek zamanlamalar, ihlal tespitinde belirleyici unsurlar arasında sayılmaktadır.⁷ Bu kapsamda

⁵ **Atilla Tanrıvermiş**, *Masumiyet Karinesini Genişleten Bir İlke Olarak Lekelenmeme Hakkı*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s. 133.

⁶ **AİHM**, *İlgar Mammadov v. Azerbaycan*, no. 15172/13 ; **AİHM**, *Gutsanovi v. Bulgaristan*, no. 34529/10.

⁷ “kişi hakkındaki ceza yargılaması sonuçlanıncaya kadar geçen, bir başka ifadeyle kişinin ceza gerektiren bir suçla itham edildiği (suç isnadı altında olduğu) sürece ilişkin olup suçlu olduğuna dair hüküm tesis edilene kadar kişinin suçluluğu ve eylemleri hakkında erken açıklamalarda bulunulmasını yasaklar. Güvencenin bu yönünün kapsamı sadece ceza yargılamasını yürüten mahkemeye sınırlı değildir. Güvence aynı zamanda diğer tüm idari ve adli makamların da işlem ve kararlarında, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kişinin suçlu olduğu yönünde ima ya da açıklamalarda bulunulmamasını gerekli kılar. Dolayısıyla sadece suç isnadına konu ceza yargılaması kapsamında değil ceza yargılaması ile eş zamanlı olarak yürütülen diğer hukuki süreç ve

savcılık makamının, görevini bir iddia makamı olarak yürütmesi esastır. Ancak soruşturmanın selameti ile kamuoyunu bilgilendirme amacı arasındaki dengenin gözetilmemesi, soruşturma konusu kişilerin şeref ve itibarına zarar verebilir, yargılamanın tarafsızlığını zedeleyebilir ve kamuoyunda telafisi güç algı bozukluklarına yol açabilir. Aynı hususlar Cumhurbaşkanlığı Başkanışmanın, Adalet Bakanlığının ve İletişim Başkanlığının açıklamaları için de geçerli olup, bu açıklamalar özellikle suçlu sayılmama perspektifinden irdelenecektir.

2. Cumhurbaşkanı Başkanışmanın X Hesabından “Altaylı! Suyun ısınmaya başladı.” Şeklindeki Söylemi ve Paylaşılan Video

Gazeteci *Fatih Altaylı* hakkında soruşturmanın başlamasından kısa bir süre önce Cumhurbaşkanı Başkanışmanı *Oktay Saral*’ın sosyal medya paylaşımında yer alan söylem ve videonun yukarıda açıkladığımız kural ve içtihatlar bakımından irdelenmesi gerekir. Çünkü *Oktay Saral* 21/06/2025 tarihinde saat 10.57’de X sosyal medya hesabından “**Altaylı!Suyun ısınmaya başladı.**” şeklinde paylaşımında bulunmuş⁸ ve ekine de *Altaylı*’nın konuşmasından kesilerek oluşturulmuş 36 saniyelik bir video konulmuştur. Esasen ilgili bölümdeki konuşma üç dakika olmasına rağmen, söz konusu video bu konuşmadan belli cümleler oluşturulmuştur. Tüm konuşma metninden seçilerek alınan ifadeler vurgulu ve altı çizili olarak şöyle gösterebilir:

“Bu oran çok da beklediğim oran eee çünkü şu anda AKP seçmeninin ee önemli bir bölümü ve MHP seçmeninin bir bölümü dışında hiç kimse böyle bir şeye onay vermez abi bak Türk halkına çeşitli nedenlerle kızabilirsin Türk halkının oy verme biçimine oy kullanma alışkanlıklarına bir sürü nedenle kızabilirsin katılmayabilirsin de hatta çok sinirlenip bazısının yaptığı gibi işte yok bidon kafalı yok göbeğini kaşıyan adam falan filan da diyebiliriz bunlar o kişilerin kendi fikirlerdir. Ama şunu diyemezsin Türk halkı sandığı sever ve gücün kendisinde olmasını ister yani babasını seçse oraya koysa babasını değiştirme ihtimalini elinde tutmaktan hoşlanır bu tabii yeni bir şey de değil yani niye yeni bir şey değil geçmişine bak bu milletin yakın geçmişinden de söz etmiyorum uzak geçmişine bak abi bu millet padişahını boğmuş bir millettir hoşuna gitmediği zaman istemediği zaman padişahını yuhlamış bir millettir az uz değildir öldürülen suikaste kurban giden Osmanlı padişahı suikast demeyelim de komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür ama seçme hakkının elinden alınmasından ve kendi kaderini kimin belirleyeceğini belirleme hakkının elinden sonsuza kadar alınmasından hoşlanmaz o yüzden ki burada hakiki bir diktatörlük kurma hayali olanlar asla kuramazlar tam kurduklarını zannederken bir de bakarlar ki kuramamışlar ve tam aksine bu onların da lehine de olmaz ülkenin de lehine olmaz çok net görüyoruz işte hani bu ülkenin %70’i Tayyip Erdoğan’dan nefret ediyor anlamına gelmez bu ülkenin bir bölümü elbette ki Tayyip Erdoğan’dan hoşlanmıyor bir bölümü nefret ediyor olabilir ama %70’i Tayyip Erdoğan’a nefret ediyor değildir ama %70’i bir dakika kardeşim biz sana yetki verdik ama bunu hanedan haline gel hayat boyu orada kal hatta sonunda da eee oğluna damadına yeğenine devret istemez bunu Türk halkı geçmişe baktığın zaman hiçbir zaman onun istemediğini de görüyorsun ya Türk halkının bir şeyi vardır ya bir dakika ben önemliyim seni ben seni sevdiğim için sen oradasın ben senden memnun olduğum için oradasın sen bana efelenemezsin Türk halkının %70’i bu kanaattedir o da onu gösteriyor.”

Görüldüğü üzere 36 saniye uzunluğundaki video, metnin içeriğinden seçilen bazı cümlelerin bir araya getirilmesinden oluşturularak, *Fatih Altaylı*’nın konuşmasına söylediğinin dışında başka bir anlam yüklenmeye çalışılmıştır. Söz konusu videonun “**Altaylı!Suyun**

yargılamalarda da (idari, hukuk, disiplin gibi) masumiyet karinesinin ihlali söz konusu olabilir.” AYM, Galip Şahin Başvurusu [1. B.], B. No: 2015/6075, 11/6/2018, § 39.

⁸ https://x.com/oktay_saral/status/1936332673418424413

ısınmaya başladı.” şeklindeki ifade⁹ ile paylaşılmasından takriben 9 saat sonra *Fatih Altaylı* gözaltına alınmış ve akabinde tutuklanmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Devleti’nin yürütme organında Cumhurbaşkanı Başdanışmanı olarak görev yapan Sayın *Saral* da elbette Cumhurbaşkanıya yönelik eleştirilere yanıt verebilir ve gazeteci *Altaylı*’nın programında konuşulan anketle ilgili görüşlerini çeşitli yollardan açıklayabilir, ancak bunların kişiyi suçlu olarak damgalayıcı ve suçlu sayılmama ilkesini ihlal edici nitelikte olmaması gerekir. Cumhurbaşkanı Başdanışmanı sıfatıyla yapılan bu tür açıklamaların, yargı mercilerini etkileyici bir sonuç doğurmakta olduğu göz ardı edilmemelidir.

3. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının Açıklamaları

Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan ve faaliyetlerine devam eden¹⁰ İletişim Başkanlığı tarafından 22.06.2025 tarihinde *Fatih Altaylı* hakkında soruşturma yürütüldüğü esnada Web sitesi ve sosyal medya hesaplarından;

“Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik tehdit iddiası ile gözaltına alınarak tutuklanan Fatih Altaylı'nın yargılanma süreciyle ilgili kamuoyunu manipüle etmeye yönelik bir kampanya yürütülmektedir.

Türk Ceza Kanunun 106. maddesine göre "tehdit", bir suçtur. Tehdit suçunun "ifade özgürlüğü" olarak takdim edilmesi manipülasyondur. Hukuk devletinde suç teşkil eden durumlara karşı "hukukun üstünlüğü ilkesi" herkesi bağlamaktadır.

YouTube kanalında Altaylı'ya "Halka Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ömrü boyunca cumhurbaşkanı kalıp kalmamasının sorulduğu ve yüzde 70'in buna karşı çıktığı" şeklinde bir soru yöneltilmiş; kendisi suç teşkil eden şu ifadeleri kullanmıştır:

“...yakın geçmiş değil uzak geçmişe bak, bu millet padişahını boğmuş bir millettir. Az buz değildir öldürülen, suikasta kurban giden Osmanlı padişahı... Suikast demeyelim de komploya kurban giden veyahut boğazlanan veya intihar etti süsü verilen Osmanlı padişahı.”

*Altaylı'nın ifadelerinin, Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili **yöneltilen bir soru üzerine sarf edildiği ve ne anlama geldiği açıkça ortadadır. Buna rağmen Altaylı'nın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı kastetmediğine ve tarihî bir anekdot aktardığına ilişkin iddialar manipülasyondur.***

*Altaylı'nın "gözaltı ve yakalama" süreci Ceza Muhakemeleri Kanununun ilgili maddeleri uyarınca hukuki çerçevede yürütülmüştür. **Bu konudaki usulsüzlük iddiaları da tamamen dezenformasyon ürünüdür.***

Soruşturma makamları, Altaylı'nın ifadelerinin TCK'nın 310/2 maddesine dalalet ile TCK 106/1'de belirtilen tehdit suçuna vücut verdiği kanaatiyle kendisini tutuklamaya sevk etmiştir.

Sulh Ceza Hakimliği ise şüphelinin “beyanı ve ifadeleri, kanun metni ve gerekçeleri dikkate alındığında, tehdit suçunun varlığı ve fiili saldırı kapsamına girdiği, şüphelinin sözlerini ikrar etmiş olması ve bunun fiziki delillerle desteklendiği, cezanın alt ve üst

⁹ “Suyu ısınmak” deyiimi “*kötü son yaklaşmak veya gelmek*” anlamına gelmektedir. Bkz: **TDK**, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr>. Cumhurbaşkanlığı makamında görev yapan bir kişinin “suyun ısındı” şeklindeki söyleminin incitici nitelikte olmakla birlikte bu hususun değerlendirilmesi inceleme konumuz dışında kalmaktadır.

¹⁰ 14 Sayılı İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, RG Tarih: 24/7/2018 Sayı: 30488, m. 1.

sınırıyla birlikte değerlendirildiğinde kaçma şüphesinin yüksek olduğu” mütalaası ile tutuklanmasına karar vermiştir.

Ülkemizde yargı süreçleri bağımsız mahkemeler tarafından icra edilmektedir. Adli makamlar suç şüphesi durumunda şüpheli veya tanıklarla ilgili süreçleri hukuki çerçevede yürütmektedir.”¹¹

şeklinde itham edici bir üslupla ve toplumda kişinin suçlu olduğuna ilişkin ön yargı doğucu nitelikte ifadeleri içeren bir açıklama yapılmıştır. Dikkat edilmelidir ki, daha soruşturma evresinde Cumhurbaşkanlığına bağlı bir idari birim tarafından yapılan açıklamada *Fatih Altaylı*’nın programda yaptığı konuşmanın hangi suçu oluşturduğu kanun ismi ve madde numarası verilerek belirtilmektedir.

Yukarıda da izah edildiği üzere AİHM’ne ve AYM’ne göre normal şartlarda kişilik haklarına saldırı niteliğinde sayılabilecek bir itham, suç isnadının bulunduğu koşullarda resmî makamlarca yargılama süreçlerini baltalanması ve ön yargı yaratılması yoluyla gerçekleştiğinde masumiyet karinesi kapsamında incelenir.¹² Bu İçtihatlarla göre yargılama süreçleriyle ilgili haber ve bilgi vermek tabii ki mümkündür. Nitekim AİHM ve AYM’ye göre masumiyet karinesi ilkesi, yetkililerin devam etmekte olan ceza soruşturmaları hakkında kamuoyunu bilgilendirmesini engellemez; ancak masumiyet karinesine saygı gösterilmesi için, bunu gerekli olan tam bir dikkat ve ihtiyatla yapmalarını gerektirir.¹³

AİHM ve AYM’nin pek çok kararında, “bir kişi yargılanmadan ve bir suçtan suçlu bulunmadan önce kamu görevlilerinin ifadelerinde seçtikleri kelimelerin önemi” vurgulanmıştır.¹⁴ Yetkililer, açıklama yaparken sözcüklerini özenli seçmeli, kişinin daha baştan suçlu olduğu izlenimini yaratacak kavramlardan uzak durmalıdırlar. Öte yandan yine AİHM’e göre “kişinin bu yargılama nihayetinde suçlu bulunması, başlangıçta sahip olduğu, kanunlara göre suçluluğu ispat edilene kadar masum sayılma hakkını ortadan kaldırmaz.”¹⁵ Yani masumiyet karinesi hakkı, sonuçtan bağımsız usuli bir güvencedir.

4. Adalet Bakanı ve Başsavcılığın Açıklamaları

Adalet Bakanı X hesabından 22.06.2025 tarihindeki paylaşımında¹⁶ *Fatih Altaylı*’nın Programında Sayın Cumhurbaşkanına “diktatör iftirasında” bulunulduğunu ve “tarihî gerçeklikten uzak, yalan ve yanlış örneklerle hakaret ve şiddet çağrısı içeren bir kara propaganda” yapıldığını, hiçkimsenin Cumhurbaşkanı hakkında “diktatörlük gibi çirkin ve yakışsız ifadelerle hakaret ve tehdit içeren beyanlarda bulunma hakkına sahip” olmadığını “Tehdit ve hakaretin gazetecilik perdesi arkasına saklanarak” meşrulaştırılamayacağını, soruşturmayı yürüten savcılığın Anayasa’dan ve kanunlardan aldığı yetkiyle, kişi ve unvan ayırımı gözetmeksizin görevini ifa ettiğini ileri sürmektedir.

Görüldüğü üzere bu paylaşımındaki ifadeler kamuoyuna bilgi vermekten ziyade Cumhurbaşkanına karşı tehdit ve hakaret fiillerinin işlendiği gibi itham edici nitelikte açıklamalardır. Soruşturma aşamasında üstelik HSK’nın da başkanlığını yapan bakanın,

¹¹ Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi açıklaması için Bkz: <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/Fatih-altaylinin-yargilanma-surecine-iliskin-aciklama>

¹² AİHM, İsmoilov ve Diğerleri / Rusya, B. No: 2947/06, 24/04/2008, § 160.

¹³ AİHM, Allenet de Ribemont/Fransa, B. No: 15175/89, 10/02/1995 § 38; AYM, Hikmet Kopar ve diğerleri [GK], B. No:

2014/14061, 8/4/2015, § 39.

¹⁴ AİHM, Dakaras/Litvanya, B. No: 42095/98, 10/10/2000, § 41.

¹⁵ AİHM, Matijašević/Sırbistan, B. No: 23037/04, 19/09/2006 § 49.

¹⁶ <https://x.com/yilmaztunc/status/1936833205191254460>

Altaylı'nın sözlerinin suç oluşturduğunu hüküm niteliğinde üslupla kamuoyuna duyurması Anayasamızda öngörülen suçlu sayılmama ilkesi ile bağdaşmaz. Toplumun çeşitli ve geniş kesimlerince izlenen ve okunan bir gazetecinin gazetecilik faaliyeti kapsamında yapmış olduğu açıklamaları cumhurbaşkanına yönelik tehdit içerikli sözler içerdiği şeklinde kamuoyuna sunulması, yalnızca kişilik haklarını değil, eleştiri hakkı, basın hürriyeti ve ifade özgürlüğü gibi anayasal güvenceleri de zedeleyici niteliktedir. Bu nedenlerle açıklamanın içerdiği isnat ve iddiaların yargısal sürece konu edilip kesinleşmeden, iddiaların sabit olgu olarak kamuoyuyla bu şekilde paylaşılması, Anayasa'nın 36. ve 38. maddeleriyle güvence altına alınan adil yargılanma hakkı ile suçlu sayılmama ilkesine müdahale teşkil etmektedir.

Diğer yandan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Basın Bilgi Notu ilk bakışta bir soruşturma gelişmesini kamuoyuna aktarma amacı taşıyor gibi görünmekle birlikte, bu notta kullanılan üslup ve iddia sunuluş biçimi masumiyet karinesi ile çelişmektedir. Söz konusu açıklama şöyledir:

“Fatih Altaylı hakkında kendi ismiyle anılan “Youtube” sosyal medya kanalında 20/06/2025 tarihli yayında Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı hedef alan tehdit içerikli sözleri nedeniyle Cumhurbaşkanını Tehdit (TCK md. 310/2 delaletiyle 106/1) suçundan re’sen soruşturma başlatılmış olup adı geçen şahıs İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne verilen talimat gereği bugün yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Resmi makamlarca henüz mahkeme kararıyla sabit olmayan iddiaların kesinleşmiş birer olgu gibi aktarılması, ilgili kişinin suça karıştığı yönünde kamuoyunda güçlü bir kanaat oluşturacak söylemlere yer verilmesi masumiyet karinesini ihlali sayılmaktadır.¹⁷ Sonuç itibarıyla inceleme konusu olayımızda Adalet Bakanı, İletişim Başkanlığı ve Cumhurbaşkanı Başkanışmanın açıklamaları birbirinden bağımsız şekilde kişilik haklarını zedeleyici, adil yargılanma ve suçlu sayılmama hakkını ihlal edici niteliktedir.

B. YAKALAMA VE GÖZALTINA ALMA İŞLEMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Bir soruşturmada gözaltı tedbirine başvurulabilmek için söz konusu suçun işlendiğine ilişkin somut delillerin bulunması ve soruşturma için gerekli olması gereklidir. Ek olarak gözaltı tedbiri ancak kanuna göre yakalanmış kişiler üzerinde uygulanabilir.¹⁸ Hem yakalama hem de gözaltına alma işlemi belli koşullar gerçekleşmeden her soruşturma sürecinde doğrudan uygulanabilecek soruşturma işlemleri değildir. Bilakis yakalama ve gözaltına alma işlemleri birer *koruma tedbiridir*. Haliyle koruma tedbirlerinin tabi olduğu “geçici olma”, “araç olma” ve “orantılılık” koşulları yakalama ve gözaltı koruma tedbirleri için de geçerlidir. Nitekim CMK m.90 ve 91 hem yakalama işleminin hemen C. Savcısına bildirilmesinden söz ederek, hem de gözaltı işleminin “azami gözaltı süreleri” belirlenerek her iki koruma tedbirinin geçicilik niteliği vurgulanmış ve bu tedbirlerin birer araç olması ve orantılı şekilde uygulanması gereği özel olarak düzenlemiştir. Nitekim CMK m.91/1’e göre “Yukarıdaki maddeye göre yakalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir”. Kolluk tarafından yakalama yapılabilmesi için ise ya CMK m.98 gereği bir yakalama emrinin var olması ya da “tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan bir halin” bulunması gerekmektedir. Her iki durumda da yakalama emrinin verilmesini gerektiren bir halin bulunması veya tutuklama koşullarının somut olayda gerçekleşmesi gerekmektedir. Diğer bir

¹⁷ AİHM, Karadağ /Türkiye, B. No: 12976/05, 29/6/2010, § 60.

¹⁸ **Cumhur Şahin / Neslihan Göktürk**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, 15. Bası, Ankara 2024, s. 296

değişle yakalanan bir kimsenin gözaltına alınabilmesi bu tedbirin orantılı olması ve kişinin suçu işlediğini gösterir somut delillerin bulunması gereklidir. Bu kapsamda gözaltı kararı için öncelikli olarak incelenecek husus hukuka uygun bir yakalamanın mevcut olup olmadığıdır.¹⁹ Nitekim bu hallerde yakalanan kişi hakkında gözaltı kararı verilebilmesi için CMK m.91/1'deki koşulların da ayrıca gerçekleşmesi gerekmektedir. CMK m.91'e göre "*Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır*". Buna göre gözaltı koruma tedbirine başvurulabilmesi için "*soruşturma yönünden zorunluluk*" ve "*kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığı*" şeklinde iki şartın bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir. Tüm bu şartlardan herhangi birinin somut olayda bulunmaması halinde ise yakalama emri veya gözaltı kararının hukuka aykırı olacağı açıktır.

Bilindiği üzere ceza muhakemesinde soruşturma, bir işlemler silsilesini ifade etmektedir. Buna göre suç şüphesinin öğrenilmesi ile başlayan bu işlemler silsilesi, bu şüpheyi dair maddi gerçeğin araştırılması ile devam edecek ve nihayet bu şüphenin dava açmayı gerektirecek boyutta (= "yeterli şüphe") olup olmadığıyla ilgili değerlendirme ve buna uygun suretle yapılacak işlemle de sona erecektir. İşte yakalama emri düzenlenmesi ve gözaltı kararı verilebilmesi için bu emir ve karar verilmeksizin bu sürecin ilerlemesinin mümkün olmaması gerekmektedir. Soruşturma aşamasında maddi gerçeğin araştırılması ise çeşitli delil toplama ve bunların muhafazası suretiyle söz konusu olacaktır. Elbette buna şüphelinin ifadesinin alınması ve sorgusu da dahildir. İşte soruşturmada bir sonraki safhaya geçilmesi, örneğin şüphelinin ifadesinin alınabilmesi yahut somut bir delilin toplanabilmesi için mutlaka gerekiyorsa halinde yakalama ve gözaltına koruma tedbirlerine başvurulabilir. Şüphesiz böyle bir durumun var olup olmadığı somut soruşturmanın gösterdiği özellikler nazara alınarak tespit edilecektir.

İnceleme konusu olayda ise yakalama ve gözaltı koruma tedbirine başvurulmasının tek makul sebebi "şüphelinin ifadesinin alınabilmesi" olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira somut olayda uygulanan diğer soruşturma işlemleri ve özellikle koruma tedbirlerinin tatbiki yönünden şüphelinin gözaltına alınmış olmasına gerek yoktur. Toplanması gerekli bir delil yoktur. İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından ilgili programın dökümü yapılmıştır. Kaldı söz konusu program bugün dahi internet üzerinden yayındadır.

Bu açıdan esasen temelde yakalama ve gözaltı koruma tedbirine başvurulması ile ulaşılmak istenen yegane amaç şüphelinin ifadesinin alınması olduğu görülmektedir. Halbuki Ceza Muhakemesi Kanunu açısından ise temel kural, şüphelinin ifadeye davet edilmesidir. Nitekim CMK m.145/1'e göre "*İfadesi alınacak veya sorgusu yapılacak kişi davetiye ile çağrılır; çağırma nedeni açıkça belirtilir; gelmezse zorla getirileceği yazılır*". Bunun istisnası ise yukarıda belirttiğimiz üzere CMK m.98'de gösterilmiş olup buna göre "*Soruşturma evresinde çağrı üzerine gelmeyen veya çağrı yapılamayan şüpheli hakkında, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hakimi tarafından yakalama emri düzenlenebilir*". Buna karşılık **Fatih Altaylı** açısından ifade almak üzere bir çağrı yapılması ve buna rağmen **Altaylı'nın bu çağrıya icabet etmemesi söz konusu değildir**. Dolayısıyla **Fatih Altaylı** "çağrı yapılamayan şüpheli" niteliğinde olup olmadığı incelenmelidir. Bilindiği üzere **Altaylı** toplumun kamuoyunun önünde gazetecilik mesleğini icra eden bir gazetecidir. Kendisi ifade ve basın özgürlüğünün ortaya koyduğu haklar kapsamında görevini ifa etmektedir. Ayrıca günümüze değin resmi kurumlarca yapılan herhangi bir çağrıya icabet etmediğine ilişkin herhangi bir somut olayda ortaya konulmamıştır. Bu hususlar dikkate alındığında ve delillere dayalı somut dayanaklar gösterilmeksizin **Fatih Altaylı'nın ifadeye çağrılmasına rağmen gelmeyeceği, aksine kaçacağı ve bu suretle kendisine ulaşamayacağı kanısına varılması**

¹⁹ **Veli Özer Özbek / Koray Doğan / Pınar Bacaksız**, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, 17. Bası, Ankara 2024, s. 246.

dayanaksızdır. Nitekim ifade sırasındaki sorularda *Fatih Altaylı* davet usulü ile çağırılması durumunda kaçacağını ortaya koyabilecek bir soru sorulmadığı gibi tutuklamaya sevk yazısında, tutuklama kararında ve iddianamede bu bakımdan somut herhangi bir veri ortaya konulmamıştır. Bunun yanı sıra Türkiye'nin en yoğun şekilde takip edilen Youtube platformunda 1.6 milyondan fazla takipçisi olan ve Youtube'da en çok izlenen ve takip edilen gazeteci olması dolayısıyla sürekli kamuoyunun ilgisi altında olan bir gazetecinin, bir soruşturmanın şüphelisi konumunda iken programındaki eleştirel bir yorum nedeniyle ifadeye gitmeyeceğini ve kaçacağını varsaymak mantıklı değildir. Sonuç olarak inceleme konusu olayda uygulanan yakalama ve gözaltı koruma tedbirlerinin Ceza Muhakemesi Kanunu'nda öngörülen koşullar gözetilmeden yapıldıkları anlaşılmaktadır.

C. TUTUKLAMA TEDBİRİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

1. Tutuklama Koşulları Yönünden

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinde “kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin” varlığı, tutuklama kararı için aranan ilk koşuldur. Kuvvetli suç şüphesinden anlaşılan, suç şüphesinin varlığını gösteren delillerin, yargılama neticesinde mahkûmiyet olasılığının çok daha yüksek olduğunu göstermesi gerektiğidir. Bu nedenle öncelikle tutuklamaya konu edilen suçun işlendiği hususunda kuvvetli bir suç şüphesinin varlığı gerekir. İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliğince verilen tutuklama kararının bu husustaki gerekçesi şu şekildedir:

“Fatih Altaylı'nın "uzak geçmişine bak abi, bu millet padişahını boğmuş bir millettir, hoşuna gitmediği zaman, istemediği zaman padişahım yuhlamış bir millettir. Az uz değildir öldürülen, suikaste kurban giden. Osmanlı Padişahı komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen. şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür..." şeklinde beyanlarda bulunduğu, şüphelinin sözde eyleminin TCK'nın 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106/1 maddesinde düzenlenen Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik tehdit suçunu oluşturduğu, şüpheli Fatih Altaylı'nın kendisine ait ve kullanımında olan "@fatihaltayli" isimli/rumuzlu youtube hesabı üzerinden, platformda 20.06.2025 tarihinde yapmış olduğu "Fatih Altaylı Yorumluyor: Bunlar denenmişti" başlıklı videosunun 26:53 dakika ile 29:42 dakikaları arasında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı kastederek: "uzak geçmişine bak abi, bu millet padişahını boğmuş bir millettir, hoşuna gitmediği zaman, istemediği zaman padişahını yuhlamış bir millettir. Az uz değildir öldürülen, suikaste kurban giden, Osmanlı Padişahı komploya kurban giden veya boğazlanan veya intihar etti süsü verilen, şimdi o yüzden öyle baktığın zaman bu halk her şeyden vazgeçebilir ya da vazgeçmiş gibi görünür..." şeklinde beyanlarının ve sözlerinin doktrinde, kanun metni ve gerekçeleri dikkate alındığında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a karşı tehdit suçunu oluşturduğu ve tehdit suçunun da fiili saldırı kavramına dahil olduğu, bu haliyle şüphelinin eyleminin TCK 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106/1 maddelerinde düzenlenen suçu oluşturduğu, Kolluk Tutanakları, Güvenlik Şube Müdürlüğü Kamu Güvenliği Büro Amirliği Raporu, dosya içerisinde mevcut CD ve Flash Bellek kayıtları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; şüphelinin üzerine atılı suçu işlediği hususunda kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu ...”

Söz konusu tutuklama kararının gerekçesinde Kanunda öngörülen tutuklama koşullarından olan kuvvetli suç şüphesinin varlığı koşulunun gerçekleştiği izah edilmek

istenmektedir. Gerekçede *Fatih Altaylı'nın* tutuklanmasına yönelik isnat edilen suçun TCK 310/2 delaletiyle TCK 106. maddesi olduğu ve programda yapılan açıklamanın Cumhurbaşkanına karşı tehdit suçunu oluşturduğu, bunun ise “Cumhurbaşkanına fiili saldırı” olduğu ileri sürülmektedir. Öncelikle belirtmek gerekir ki gerekçede eleştirel konuşmanın tümüne değil bir bölümüne yer verilmiştir. Halbuki bir konuşmanın suç oluşturduğu iddiası ile tutuklama gündeme geldiğinde, konuşmanın anlamını bütüncül bir değerlendirmeye ortaya koyulması gerekir. Tutuklama kararının gerekçesinde yer verilen sözlerin “*doktrin, kanun metni ve gerekçeleri dikkate alındığında*” “tehdit” suçunu oluşturduğu ve bunun da “fiili saldırı kavramına” dahil olduğu belirtilmektedir. Doktrin, söylenen sözlerin suç oluşturup oluşturmadığı bakımından kanunun yorumunda elbette bir araçtır; ancak, soyut olarak doktrin veya kanun metni, kuvvetli suç şüphesinin varlığına ilişkin tutuklama koşulunun dayanağı olamaz. Üstelik aşağıda müsnet suçlara ilişkin değerlendirmelerimizde de görüleceği üzere, doktrin ve içtihatlar, yargılama konusu türden eleştirel yorumların tehdit sayılamayacağını ortaya koymaktadır. **Sözlü tehdit hallerinin** ise “**fiili saldırı**” sayılamayacağı yönünde gerek karşılaştırmalı hukukta ve gerek ülkemiz doktrinin de pek çok görüş vardır. Öte yandan Gazeteci *Fatih Altaylı'nın* gazetecilik faaliyeti kapsamında yorum yaptığı programda sarfettiği sözlerle ilişkin ifade ve basın özgürlüğü ile eleştiri hakkı gibi demokratik toplum için vazgeçilemez hak ve özgürlüklere ilişkin bir değerlendirme yapılması gerektiği aşikârdır. Bu bakımdan da bir irdeleme yapılmadan *Fatih Altaylı'nın* Türkiye’de halkın seçimlere değer verdiği, seçimler yoluyla iktidarları değiştirme yetkisinden vazgeçmeyeceğine yönelik yorumlarını ve bu yorumlardaki anlamı kuvvetlendirmek için geçmişten verdiği örnekleri içeren sözlerini, “*doktrin, kanun metni ve gerekçeleri dikkate alındığında*” gibi birkaç kelimeyle kuvvetli suç şüphesinin ve tutuklama koşulunun gerçekleşmesine dayanak yapılması hukuka aykırıdır.²⁰

2. Tutuklama Nedenleri Yönünden

Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin varlığı tutuklama için ilk koşul olarak öngörülmüşse de bu tek başına yeterli kabul edilmemiş, bunun yanı sıra tutuklama nedenlerinden birinin varlığı da şart koşulmuştur. Tutuklama nedenleri ise CMK’nın 100/2’nci maddesinde sayılmıştır. Buna göre bir tutuklama nedeninin varlığından söz edebilmek için ya “*şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olguların varlığı*” veya “*Şüpheli veya sanığın davranışlarının; delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme yahut tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma hususlarında kuvvetli şüphe oluşturmaları*” gereklidir. , CMK’nın 100/3. maddesinde katalog halinde belirtilen suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama nedeninin var sayılabilecektir. Katalog halinde belirtilen suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebepleri varsa tutuklama nedeni var sayılabilir. Söz konusu düzenlemede “var sayılır” yerine “var sayılabilir” ifadesi kullanılarak tutuklama nedeninin varlığı otomatik olarak kabul edilmemiştir. Tutuklama nedenleri bakımından İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği’nce verilen tutuklama kararının gerekçesi “*..atılı suçun vasıf ve mahiyeti ile kanunda*

²⁰ “*şüpheli veya sanığa isnat edilen eylemlerin ifade, basın ve sendika özgürlükleri ile siyasi faaliyette bulunma hakkı gibi demokratik toplum düzeni bakımından vazgeçilmez temel hak ve özgürlükler kapsamında olduğu hususunda ciddi iddiaların bulunduğu veya bu durumun somut olayın koşullarından anlaşılabilirdiği hâllerde tutuklamaya karar veren yargı mercilerinin kuvvetli suç şüphesini belirlerken daha özenli davranmaları gerekir. Buradaki özen yükümlülüğüne riayet edilip edilmediği Anayasa Mahkemesinin denetimine tabidir (Gülser Yıldırım (2) [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, § 116; bu yöndeki denetim sonucunda verilen ihlal kararı için bkz. Erdem Gül ve Can Dündar [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, §§ 71-82; kabul edilemezlik kararları için bkz. Mustafa Ali Balbay, § 75; Hidayet Karaca [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, § 93; İzzettin Alpergin [GK], B. No: 2013/385, 14/7/2015, § 46; Mehmet Baransu (2), B. No: 2015/7231, 17/5/2016, §§ 124, 133, 142).*” **AYM**, Şahin Alpay [GK], B. No: 2016/16092, 11/1/2018, § 83.

öngörülen cezasının alt ve üst sınırı nedeniyle, kaçma ve saklanma ihtimalinin yüksek olduğu, bu nedenle bu aşamada adli kontrol hükümlerinin uygulanmasının yetersiz kalacağı, bu doğrultuda tutuklamanın ölçülü olduğu” şeklindedir.

Tutuklama kararının tutuklama sebeplerine ilişkin kısmında “*atılı suçun vasıf ve mahiyeti*” ifadesine yer verilmiş ancak bu hususların ne suretle tutuklama sebebi sayıldığı açıklanmamıştır. Oysa Ceza Muhakemesi Kanunu’nun tutuklamaya ilişkin düzenlemelerinde bu anlama gelebilecek bir unsur söz konusu değildir. Kanunda yer almayan sebeplere istinaden tutuklama kararı verilmesi de hukuka aykırıdır.

Diğer taraftan atılı suçun niteliği ve öngörülen ceza miktarlarının bir tutuklama gerekçesi olamayacağı da açıktır. Nitekim AİHM *Wemhoff/Almanya* kararında aynen “*cezanın ağır olma olasılığı tutuklama için yeterli değildir*” görüşünü ifade etmiştir²¹. Keza, *Stögmüller/Avusturya* kararında da AİHM “*(...) cezanın ağırlığı sanığın kaçma şüphesini haklı gösterecek gerekçeler arasında sayılamaz. Sanık, tutuklu kalmak yerine kaçmayı yeğlediğinde bunun sonuçlarının kendisi bakımından daha az kötü olabileceğini düşünmelidir. Ayrıca, sanığın tutukluluğa gösterdiği uyumsuzluk, ülkesiyle, ailesiyle ve işiyle ilgili bağlantıları da tutukluluk halinin devamı kararı verilirken dikkatle araştırılmalıdır*” gerekçesiyle başvurucunun tutuklu kalmasının Sözleşmenin 5/3. maddesini ihlal ettiğine hükmetmiştir²².

Keza açık olmamakla birlikte ceza miktarının ağırlığına atıf yapılmış olması bunun, kaçma şüphesi yönünden bir gerekçe yapılmaya çalışıldığını akla getirmektedir. Ancak isnat edilen suçun cezasının yüksek olması şüphelinin kaçması için bir şüphe sebebi teşkil edemeyeceği gibi tek başına bir tutuklama nedeninin var kabul edilmesi için yeterli de değildir. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki olur da kişi mahkûm edilirse verilecek olan cezanın ağırlığı tutukluluğun uzun bir şekilde sürdürülmesi için tek başına da gerekçe olamaz.²³ Aksine, eğer kaçma ihtimalinden şüpheleniliyor ise bunun için makul bir gerekçenin ortaya konulması gerekmektedir. Nitekim AİHM’in *W/İsviçre* kararında “*kaçma tehlikesinin yalnızca muhtemel suçun ciddiyetine göre değil; kaçma tehlikesinin mevcudiyetini doğrulayan veya kişiyi gözaltına alacak kadar büyük olmadığını gösteren diğer etmenler de göz önüne alınarak değerlendirilmesi*” gerektiği belirtilmiştir.²⁴ Bu yönüyle sırf isnat edilen suç yönünden kanunda öngörülen ceza miktarının tutuklama kararına gerekçe gösterilmesi hukuka aykırıdır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki tutuklama kararında “*kaçma ve saklanma ihtimalinin yüksek olduğu*” belirtilmekle beraber herhangi somut bir olgu ile gerekçelendirilmemiştir. AİHS’nin 5/1-c maddesine göre de tutuklama kararı ancak “*suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde*” verilebilecektir. Adli makamlar bu değerlendirmeyi yaparken ve kaçma riskini ölçerken kişinin karakteri, ahlaki durumu, mesleği, aile bağları, mal varlığı gibi hususları dikkate almak zorundadır.²⁵ *Fatih Altaylı*, toplumun gözü önünde yaşayan uzun yıllar ana akım basın kuruluşlarında çalışmış, program hazırlamış ve sunmuş muhabirlik, köşe yazarlığı ve yöneticilik yapmış bir gazetecidir. Bir süredir Youtube isimli internet sitesi üzerinden yayın yapan, 1 milyon 600 bin civarında abonesi bulunan ve binden fazla videonun yayımladığı kendi haber kanalı vardır. Bu kanalda hafta içi her gün “Fatih Altaylı Yorumluyor” isimli programda gündemdeki gelişmeleri yorumlamaktadır. Hafta sonları da “Teke Tek” programlarına devam etmektedir. Herhangi bir emarenden bahsedilmeksizin *kaçma ve saklanma* ihtimaline dayanarak tutuklama kararı

²¹ AİHM, *Wemhoff/Almanya*, B.no. 2122/64, 22.06.2968, § 18.

²² AİHM, *Stögmüller/Avusturya*, B.No. 1602/62, 10.11.1969; Aynı yönde bkz. AİHM, *Merabishvili / Gürcistan*, 72508/13, 28/11/2017, § 222; AİHM *Smirnova / Rusya*, 46133/99 - 18183/99, 24/07/2003, § 63.

²³ AİHM *Garycki / Polonya*, 14348/02, 06/02/2007, § 47; AİHM *Ilijkov /Bulgaristan*, 33977/96, 26/07/2001, § 81.

²⁴ AİHM *W/İsviçre*, B. No: 14379/88, 26/01/1993.

²⁵ AİHM *Becciev / Moldova*, 9190/03, 04/01/2006, § 58.

verilmesi başlı başına hukuka aykırı olmakla birlikte *Fatih Altaylı* özelinde yapılacak değerlendirme neticesinde de adı geçen *kaçma ve saklanma ihtimalinden bahsedilemeyecektir.*

3. Ölçülülük Yönünden

Tutuklama kararı verilebilmesi için Kanun “*işin öneminin, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmasını*” da bir şart olarak aramıştır. Ölçülülük; uygulanan tedbirle hasıl olması amaçlanan husus yönünden, söz konusu tedbirin gerekli ve yeterli olması anlamına gelmektedir. Buna göre soruşturmanın sıhhati yönünden ulaşılmak istenen amaç, kişi hak ve özgürlüğüne daha hafif bir müdahale ile de hasıl olabilecek ise daha ağır nitelikteki koruma tedbirine başvurulmaması gerekmektedir. Diğer taraftan Kanun, işin önemi ile verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri arasında bir ölçü olmasını da aramıştır.

Basın hürriyeti, eleştiri hakkı ve ifade özgürlüğü gibi demokratik toplumun varlığı için en önemli hak ve özgürlüklerin tartışılması gereken ve somut olay üzerinde sevk maddesi olarak gösterilen suçun teknik olarak oluşup oluşamayacağına ilişkin bir görüş birliğinin dahi olmadığı durumda gazetecilik mesleği mensubu *Fatih Altaylı*’ya, gazetecilik mesleğinin icrası kapsamında yaptığı program esnasında yaptığı açıklamalara ilişkin yürütülen soruşturmada en basitinden başkaca pek çok koruma tedbirine hükmedilebilmesi mümkünken, tutuklanmasına karar verilmesinin ölçülü olamayacağı, zaten kanun koyucunun da bu gibi durumları göz önünde bulundurarak CMK m.109’da tutuklama yerine, pek çok farklı koruma tedbirine hükmedilebileceğini öngördüğü, bu açıdan işin öneminin hükmedilen tedbirle ölçüsüz olduğu aşîkârdır.

4. Tutukluluğun Devamına İlişkin Kararların Değerlendirilmesi

Fatih Altaylı hakkında tutuklama kararı verilmesini takiben itirazın karara bağlanması ve CMK m.108 gereğince tutukluluk durumunun gözden geçirilmesine ilişkin incelemeler yapılmış ve bunlarda birbirine benzer gerekçelerle tutukluluk halinin devamına karar verildiği görülmüştür. Nitekim İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliği’nin 2025/8003 D.İş sayılı kararında “gerekçe” olarak;

“*Şüpheliye yüklenen suçun vasfı ve mahiyeti, kanunda öngörülen cezanın nevi ve miktarı, mevcut delil durumuna göre kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut olgu ve delillerin bulunması, suçun niteliği ve önemine göre tutuklama tedbirinin ölçülü olması, soruşturmanın halen sürmesi karşısında delilleri karartma şüphesinin varlığı, safahat itibarıyla tutuklama nedenlerinde değişiklik bulunmaması, bu bağlamda suçlamanın niteliği ve muhtemel ceza tehdidi karşısında adli kontrol tedbirlerinin yetersiz kalacağının anlaşılması dikkate alınarak...*”

açıklamalarına yer verilmiştir.

Keza, İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi de iki tutukluluk incelemesinde de kelimesi kelimesine aynı olacak şekilde “gerekçe” olarak;

“*Tutuklu sanık Fatih ALTAYLI’nın üzerine atılı suçun niteliği, sanığın savunmasının henüz alınmamış olması, mevcut delil durumu vs. deliller kapsamında kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller bulunması, kaçma şüphesinin bulunması, bu itibarla Anayasa’nın 13. maddesindeki hukuki düzenleme de değerlendirildiğinde sanığın eylemlerinin sübuta ermesi halinde sanığa verilmesi muhtemel ceza veya güvenlik tedbiri ile tutuklama tedbirinin ölçülü olması, sanık üzerinde adli kontrol hükümleri ile yeterli ve etkili hukuksal denetim sağlanamayacak oluşu dikkate alınarak...*”

açıklamalarına yer vermiştir.

Görüldüğü üzere *Fatih Altaylı* hakkındaki tutukluluğun devamı yönündeki kararlarda birbirine çok benzer nitelikte jenerik gerekçelere yer verilmiştir. Somut olayda *Fatih Altaylı* hakkında CMK m.108 gereğince verilen tutukluluğun devamına dair aynı ifadeler kullanılmıştır. Bu ifadelerin ortak özelliği ise basmakalıp nitelikte ve kanun hükümlerinin tekrardan ibaret olmalarıdır.

Oysa tutuklama kararlarında olduğu gibi tutukluluğun devamına yönelik kararlarda da tutuklama şartlarının varlığı somut olarak gösterilmelidir. Gerek Anayasa'nın m. 141/3 ve gerek CMK'nın 34'üncü maddesi gereğince hakim veya mahkemelerin karşı oy dahil her türlü kararının, gerekçeli olarak yazılması zorunludur. Yine CMK'nın 101/2'nci maddesinde de tutuklama, tutukluluk halinin devamına ve tahliye talebinin reddine ilişkin kararlarının hangi hususları içermesi gerektiği öngörülmüştür²⁶. Tutuklamanın koşulları ve nedenleri bağlamında kuvvetli suç şüphesi, tutuklamanın ölçülülüğü ve adli kontrol tedbirinin neden yetersiz kalacağını delillere dayalı olarak gerekçelendirilmesi gerekmektedir. Tutuklama kararlarında sadece iddia değil savunma tarafından ileri sürülen görüşler belirtilerek, değerlendirilmelidir. Bu nedenle tutuklama ve tutuklamanın devamına ilişkin kararlarda “suçun vasıf ve mahiyeti, mevcut delil durumu” gibi soyut ve kalıplaşmış ifadeler gerekçe niteliğinde görülmemektedir.

Gerekçe belli bir kararın hangi hukuki dayanağa istinaden verildiğini ve somut olayda bu hukuki dayanağın neden geçerli olduğunu gösteren teknik-hukuki temellendirmeyi ifade eder. Buna göre hakim, verdiği kararın hukuki dayanağını gösterecek ve bu dayanağın somut olayda neden var olduğunu somut olarak ortaya koyacaktır. Bu anlamda yalnızca ilgili kanun hükmünün gösterilmesi ve bunun içeriğinin tekrarlanması, buna basmakalıp ve içeriği anlaşılamayan cümlelerin eklenmesi bir gerekçe değildir.

Nitekim AİHM kararlarında, gerekçeli karar hakkının sağlandığından söz edilebilmesi için “açık”, “ilgili” ve “yeterli” bir gerekçenin ortaya konulması gerektiği, aksi halde adil yargılanma hakkının ihlalden söz edileceği vurgulanmaktadır²⁷. Bununla ilgili olarak verilen pek çok ihlal kararında yalnızca ilgili kanun hükmünün tekrarlanmasının veya basmakalıp ifadelerin kullanılmasının ilgili ve yeterli bir gerekçe olarak kabul edilemeyeceği, bu şekilde verilen kararların AİHS m. 6'nın ihlali niteliği arz edeceği ifade edilmiştir. Örneğin *Sakkopoulos/Yunanistan* kararında Mahkeme, yargı organlarınca gösterilen gerekçenin kanun hükümlerinin tekrardan ibaret olması ve kanun maddesinin mevcut davaya uygulanmasının dışında herhangi bir gerekçe sunulmamasını adil yargılanma hakkının ihlali olarak nitelemiştir. Keza AİHM'nin, *Boicenco/Moldova*, kararında da “ilk derece mahkemesi ve Temyiz Mahkemesi'nin, başvurunun tutuklanmasını ve tutukluluğun uzatılmasını öngörürken, başvuranın yargılamaya engel olabileceğine, kaçabileceğine ya da suçu yeniden işleyebileceğine ilişkin iddiaların sağlam nedenlere dayandığı kanısına nasıl vardıklarını belirtmeksizin ilgili hukuktan alıntı yapması” Sözleşmenin 5. maddesinin ihlali şeklinde yorumlanmıştır. Somut olayda da verilen tutukluluğun devamı niteliğindeki kararlarda yalnızca ilgili kanun hükmünün tekrarlanması veya basmakalıp ifadelerin kullanılması ile yetinildiği ve bu nedenle bu nedenle bu kararların ilgili ve yeterli bir gerekçe içermedikleri görülmüştür.

Diğer taraftan AİHM *McKay/Birleşik Krallık* kararında da belirtildiği üzere tutukluluğun uzaması durumunda, bunu makul kılan yeni gerekçeler ortaya konulmalıdır ve sadece suç şüphesinin varlığı bu anlamda yeterli olmayacaktır²⁸. *Galip Doğru/Türkiye* kararında ise “yakalanan kişinin suç işlediğine dair makul şüphelerin devamlılığı, tutukluluğun

²⁶ Nitekim CMK m.101/2'de “tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda; a) Kuvvetli suç şüphesini, b) Tutuklama nedenlerinin varlığını, c) Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu, d) Adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını, gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir” hükmüne yer verilmiştir.

²⁷ AİHM, *Sakkopoulos/Yunanistan*, B. no.14249/04, 22.05.2007, § 51-52.

²⁸ AİHM, *McKay/Birleşik Krallık*, B. No. 543/03, 3/10/2006.

devamının usulüne uygun olarak değerlendirilmesi için olmazsa olmaz (sine qua non) şarttır, ancak belli bir süre geçtikten sonra bu gerekçe de yeterli olmamaktadır: Böylesi bir durumda Mahkeme, adli makamlar tarafından kabul edilen diğer gerekçelerin özgürlükten yoksun bırakmanın devamlılığını haklı kılıp kılmadığını değerlendirmelidir” denilmiştir²⁹. Buna göre tutukluluğun devamı yönündeki kararlarda, bunu haklı kılacak somut ve kişisel gerekçelere yer verilmelidir.

Bunun yanında, tutuklama sebepleri açısından, zamanla bu sebeplerin zayıfladığı gerçeği nazara alınarak, yeni ve somut gerekçelere yer verilebilmelidir. Buna karşılık, somut olayda tutukluluğun devamını haklı kılan somut gerekçelere yer verilmediği, aradan geçen zamana karşılık halen neden delil karartma ya da kaçma şüphesinden söz edildiğine dair somut bir dayanak gösterilemediği görülmüştür. Hatta tutukluluğun devamı yönündeki kararlardan birinde *“delilleri karartma şüphesinden”* söz edildiği müşahade edilmiştir. Oysa *Altaylı* hakkında yürütülen soruşturmaya konu fiil yalnızca bir video kayıdır. Söz konusu video hâlâ internette dolaşımda olduğu gibi emniyet ve savcılık kayıtlarında da dökümü de olacak şekilde mevcuttur.

Öte yandan, *Fatih Altaylı*’ın gazeteci olduğu ve haksız tutukluluk nedeniyle görevini ifa edemediği de gözden uzak tutulmamalıdır. Nitekim AYM, *Mehmet Haberal* başvurusunda *“Tutuklamanın devamına karar verilirken, davanın genel durumu yanında, tahliyesini talep eden kişinin özel durumunun dikkate alınması ve bu anlamda tutukluluk gerekçelerinin kişiselleştirilmesi bir zorunluluktur. Başvurucunun tahliye taleplerini inceleyen mahkemeler, bu talepleri reddederken gerekçelerini yeterince kişiselleştirmemiş, aynı zamanda milletvekili seçilmiş olan başvurucunun kaçacağına ya da delilleri karartacağına dair inandırıcı somut olgular ortaya koyamamıştır”* gerekçesiyle ihlal kararı vermiştir³⁰. Şüphesiz bu ilke, tutukluluğun devamına ilişkin karar verip tahliye talebi reddedilen herkesin talebin reddine ilişkin gerekçelerin kişiselleştirilmesi yönünden gazeteci *Fatih Altaylı* için de geçerli kabul edilmelidir.

İnceleme konumuz olayda tutukluluğun devamı niteliğindeki kararlarda; yalnızca ilgili Anayasa ve kanun hükümlerindeki ifadelerle yer verilerek soyut ve kalıplaşmış açıklamalarda bulunulmuştur. Tutukluluğun devamını haklı kılacak somut ve yeni olgular ortaya koyulmamış ve *Fatih Altaylı*’nın tanınmış bir gazeteci olması gibi kişisel özellikleri de dikkate alınıp bir irdeme ve değerlendirme yapılmamıştır. Bu nedenlerle tutukluluğun devamına ilişkin kararlarında da, yukarıda belirttiğimiz Anayasa ve CMK’nın ilgili hükümleri ile AİHM ve AYM içtihatlarına uygun olmadığı görülmektedir.

D. CUMHURBAŞKANINA YÖNELİK GERÇEKLEŞTİĞİ İDDİA EDİLEN TEHDİT SUÇUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Fatih Altaylı’ya da isnat edilen tehdit suçu TCK’nın 106/1 maddesinde

“Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

şeklinde tanımlanmıştır. İnceleme konumuz olayda, Sayın Cumhurbaşkanının yaşamına yönelik bir saldırının gerçekleştireceğinden bahisle tehdit etmek fiilinin işlendiği ileri sürülmektedir. Nitekim iddianamede *“şüphelinin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanını hayatına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit”* ettiği iddia edilmiş bu

²⁹ AYM, *Galip Doğru/Türkiye*, B. No.36001/06, 28.4.2015, § 53.

³⁰ AYM, *Mehmet Haberal*, B. No.2012/849, 4/12/2013, § 101.

iddianın dayanağı olarak ise *Fatih Altaylı*'nın konuşmasında tarihten verdiği örnekler gösterilmiştir.

Öncelikle metodolojik açıdan belirtmek gerekir ki, bir konuşmanın suç oluşturup oluşturmadığı incelenirken konuşma bütünlüğü ve tartışılan ifadelerin kullanıldığı bağlamın göz önünde tutulması gerekir. İfadelerin bağlamından koparılarak bir suç tanımına uyup uymadığının irdelenmesi özellikle ceza hukukunda geçerli olan dar yorum yöntemiyle de bağdaşmaz. Diğer yandan konuşmanın bir gazeteci tarafından yapılması durumunda, basın özgürlüğü haber verme ve eleştiri hakları da özellikle göz önünde tutulmalıdır. Belirttiğimiz bu açılardan bakıldığında öncelikle “Fatih Altaylı Yorumluyor” isimli programda yapılan yargılama konusu konuşmanın ana tema ve fikrinin Türkiye’de halkın seçimlere verdiği önem olduğu açıktır. Nitekim *Fatih Altaylı*’nın “*Şimdi bunu halka sormuşlar Cumhurbaşkanı Erdoğan ömür boyunca şey yapsın mı Cumhurbaşkanlığına devam etsin mi halkın %70'i buna karşıymış olumsuz ve çok olumsuz verenlerin oranı %70'miş siz bu oranı nasıl görüyorsunuz*” sorusuna cevabı “*Bu oran çok da beklediğim oran eee çünkü şu anda AKP seçmeninin ee önemli bir bölümü ve MHP seçmeninin bir bölümü dışında hiç kimse böyle bir şeye onay vermez abi bak Türk halkına çeşitli nedenlerle kızabilirsin Türk halkının oy verme biçimine oy kullanma alışkanlıklarına bir sürü nedenle kızabilirsin katılmayabilirsin de hatta çok sinirlenip bazısının yaptığı gibi işte yok bidon kafalı yok göbeğini kaşıyan adam falan filan da diyebiliriz bunlar o kişilerin kendi fikirlerdir. Ama şunu diyemezsin Türk halkı sandığı sever ve gücün kendisinde olmasını ister yani babasını seçse oraya koysa babasını değiştirme ihtimalini elinde tutmaktan hoşlanır*” şeklindedir.

Görüldüğü üzere, yapılan konuşmanın esasını, halkın siyasi iktidarlara değiştirme güç ve yetkisini elinde tutmak istediğine yönelik değerlendirme oluşturmaktadır. Tarihten verilen örnekler ise bu değerlendirme bağlamında “*bu tabii yeni bir şey de değil yani niye yeni bir şey değil geçmişine bak bu milletin yakın geçmişinden de söz etmiyorum uzak geçmişine bak*” ifadesiyle gündeme getirilmiştir. İddianamede ise bir anketle ilgili soru üzere sanki doğrudan tarihsel örnekler söylenmiş gibi ifade edilerek, konuşmadaki fikirlerin bütünlüğü bozulmuştur. Halbuki konuşma bütüncül olarak değerlendirildiğinde halkın demokrasiye verdiği öneme işaret edilip böyle bir ülkede bir diktatörlüğün kurulamayacağı vurgulanmakta olup konuşmadan tehdit suçunda öngörülen şekilde Sayın Cumhurbaşkanı’nın hayatına yönelik bir saldırı yapılacağından bahsedilmesi şeklinde bir anlam çıkarılması mümkün değildir. Diğer bir deyişle, **tarihsel bir perspektiften hareketle, halkın seçimlere bağlılığını geçmişteki siyasal olaylara atfen vurgulayan, eleştirel üslupla yapılan söz konusu konuşmada Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nın yaşamına yönelik, gelecekte gerçekleşeceği bildirilen bir kötülük tehdidi bulunmamaktadır.** İfadeler, halkın demokratik reflekslerine ve tarihsel tepkilerine dair genel bir tespit ve değerlendirme niteliği taşımakta olup; tarihsel örnekler halkın seçimlere verdiği önemi kuvvetlendirme bağlamında verilmiştir. Bu nedenle söz konusu beyanlar Sayın Cumhurbaşkanı’nın hayatına yönelik gelecekte gerçekleşeceği bildirilen kötülük şeklindeki tehdit niteliğinde değildir. Yargıtayın da “*failin geçmişe yönelik yorum ve değerlendirme içeren sözleri, ileride gerçekleşmesi muhtemel bir saldırı niteliği taşımayacağı için tehdit suçu kapsamında değerlendirilemeyecektir.*” şeklindeki kararları da bu yöndedir.³¹

Ayrıca belirtmek gerekir ki haber verme hakkı, **eleştiri hakkı** gibi hakların kullanılması ise TCK’nin 26. maddesi kapsamındaki hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebidir. Bunun

³¹ “... taraflar arasındaki konuşmanın gelişimi göz önüne alındığında; anılan sözlerin mağduru korkutmak amacı taşımadığı, geçmişe yönelik yorum ve değerlendirme amacıyla söylenen sözler olduğu ve ileride gerçekleşmesi muhtemel olan bir saldırı niteliğinde tehdit içeren sözler biçiminde değerlendirilemeyeceği anlaşıldığından, tehdit suçunun yasal unsurlarının oluşmadığı kabul edilmelidir. **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, 13.11.2018 tarihli 2018/581 E., 2018/525 K. sayılı ilamı” **Emin Artuk / Ahmet Göken / Emin Alşahin / Kerim Çakır**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 21. Bası, Ankara 2024, s. 392.

yanı sıra kanun koyucu bazı özel suç tanımları bakımından eleştiri hakkı özellikle vurgulanmıştır. Örneğin: TCK m. 301/3 gereğince “**Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.**” ve Terörle Mücadele Kanununun 7. maddesine 2019 yılında yapılan değişiklikle,³² maddeye: “**Haber verme sınırlarını aşmayan veya eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.**” hükmü eklenmiştir. Öte yandan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin süreklilik kazanmış kararlarında vurgulandığı üzere, ifade özgürlüğü demokratik düzenin temel taşlarından biridir. Bu özgürlük yalnızca toplumda sıradan, zararsız veya herkesçe kabul gören fikirlerin dile getirilmesine hizmet etmez; aynı zamanda çoğu kişi için rahatsız edici, sarsıcı, endişe verici yahut resmi otoriteye ters düşen düşüncelerin de korunmasını gerektirir. Bu nedenle, ifade özgürlüğünü daraltmadan yorumlamak ve kimi zaman “suç” olarak değerlendirilebilecek görüşlere de belli ölçüde tahammül göstermek, çoğulculuğun, hoşgörünün ve fikir çeşitliliğinin yaşatılması bakımından demokratik toplumun vazgeçilmez koşuludur.³³

E. “FİİLÎ SALDIRI” KAVRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

İnceleme konumuz olayla ilgili iddianamede “*Video çözümleme metni ve tüm dosya kapsamı birlikte ele alındığında şüpheli eyleminin TCK’nın 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106. Maddesinin 1. Fıkrasının 1. cümlesinde düzenlenen Cumhurbaşkanı’na yönelik tehdit suçu kapsamında değerlendirilmesi gerektiği*” iddia edilmiş ve bu iddianın geçerliliği bağlamında bazı yazarlara atıfta bulunulmuştur. Ancak belirmek gerekir ki, yukarıda izah edildiği üzere “Fatih Altaylı Yorumluyor” programında yapılan konuşma ifade ve basın özgürlüğü kapsamında kalan açıklamalar olup, konuşmadaki eleştirel üslup da hakkın kullanılması bağlamında TCK’nın 26. maddesinde öngörülen hakkın kullanılması hukuka uygunluk kapsamındadır. Bu nedenle, söz konusu açıklamalar bağlamında TCK’nın 106/1 maddesindeki tehdit suçu oluşmadığı için 310/2 maddesinde tanımlanan suçun gerçekleşmesi de mümkün değildir. Ancak soruşturma sürecinde tutuklamaya sevk yazısında ve iddianamede bazı yazarlara atıfta bulunularak *Fatih Altaylı*’nın yaptığı sözlü açıklamaların TCK’nın 310/2 maddesindeki “fiili saldırı” kapsamı dahilinde olduğu ileri sürülmüştür.

Bu nedenle, söz konusu “fiili saldırı” ibaresinin taşıdığı anlama açıklık getirmek gerekmektedir.

Türk Ceza Kanunun “*Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar*” bölümünde “**Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı**” başlığı altında düzenlenen suç şöyledir:

Madde 310- (1) Cumhurbaşkanı **suikaste** bulunan kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiile teşebbüs edilmesi halinde de suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(2) Cumhurbaşkanı karşı **diğer fiili saldırılarda** bulunan kimse hakkında, ilgili suça ilişkin ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur. Ancak, bu suretle verilecek ceza beş yıldan az olamaz.”

Söz konusu maddenin 1. fıkrasındaki suçun maddi unsuru “suikast” şeklinde ifade edilmiş olup, öldürme neticesine yönelik fiiller ile buna teşebbüs edenlerin tamamlanmış suçun cezasıyla cezalandırılması öngörülmüştür. TCK m. 310/2’de düzenlenen Cumhurbaşkanına karşı fiilî saldırı suçunun maddi unsuru birinci fıkra ile irtibatlı şekilde “*diğer fiili saldırılar*” ifadesiyle açıklanmıştır. Fıkranın devamında ise saldırıda bulunan kişinin “*ilgili suça*”,

³² 17.10.2019 kabul tarihli 7188 sayılı kanun (RG.25 Ekim 2019,sayı.30928)

³³ **Durmuş Tezcan / Mustafa Ruhan Erdem / Murat Önok**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, 22. Baskı, Ankara 2024, s. 570.

dolayısıyla fiili saldırısına göre cezalandırılacağı ifade edilmiştir. Öldürme dışındaki diğer fiili saldırılar kavramı ile kanunda düzenlenen çeşitli suç tanımlarına atıfta bulunulmakta olup, tespiti gereken husus “*diğer fiili saldırılar*” kapsamındaki suçlardır. Böyle bir tespit yapılırken, ceza hukukunda geçerli yorum kurallarına uygun şekilde bir anlamlandırma yapılması gerekir. Bu bakımdan Türk Ceza Kanunu’nun “*Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.*” biçimindeki düzenlemesiyle Türk Ceza Hukukunda esasen **dar yorumun** benimsendiğini göz önünde tutmak gerekir.

Madde metni incelendiğinde “*diğer saldırılar*” değil “*diğer fiili saldırılar*” ifadesi tercih edilmiş ve bu terim birinci fıkra ile bağlantılı olarak kullanılmıştır. Kanun koyucu böylece bu hükmün kapsamına Cumhurbaşkanına yönelik her saldırıyı değil, sadece birinci fıkra dışındaki “*diğer fiili saldırıları*” dahil etmiş ve bir sınırlandırmaya gitmiştir. Bu sınırlandırma ise saldırı terimine “fiili” sıfatı eklenerek yapılmıştır.

Bu çerçevede 310 maddenin birinci fıkrasında öngörülen hayata yönelik suikast saldırıları dışındaki “*diğer fiili saldırılar*” kapsamına, örneğin Cumhurbaşkanının vücut bütünlüğüne, sağlığına, cinsel dokunulmazlık veya hareket özgürlüğüne karşı yapılan saldırılar dahildir. Burada önemli olan husus, **saldırının "fiili" olarak yani mağdurla fiziki olarak temas edecek şekilde doğrudan doğruya gerçekleştirilmesidir.** Bu nedenle Cumhurbaşkanına yönelik basın yoluyla yapılan açıklamalar, suç oluştursa bile, TCK’nin 310/2 maddesindeki “*diğer fiili saldırılar*” kapsamında değerlendirilemez. Ayrıca belirtmeliyiz ki Türk Hukukunda fiili saldırı, fiili tecavüz terimi Türk Ceza Kanunu dışındaki mevzuatta da yer almakta ve söz konusu terim yalnızca fiziki müdahaleleri içerek anlamda kullanılıp uygulanmaktadır.³⁴ Nitekim Yargıtay 3. Ceza Dairesi de yeni tarihli Cumhurbaşkanına karşı işlenen tehdit suçunda fiili saldırı hükmünün (310/2) uygulanamayacağına hükmetmiştir.³⁵

Buna karşılık iddianamede, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun kaynağını oluşturan 1889 İtalyan Ceza Kanunu’nun düzenlemelerine dayalı olarak yapılan açıklamalardan alıntı yapılarak fiil saldırının gerçekleştiği ileri sürülmüştür³⁶. Halbuki mehzaz kanun ile 765 sayılı

³⁴ **2911 s. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu**; “*güvenlik kuvvetlerine karşı fiili saldırı veya mukavemet veya korudukları yerlere ve kişilere karşı fiili saldırı hali mevcutsa, ihtar gerek olmaksızın zor kullanılır.*” **682 Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 7068 Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun**; Kararnamede sözlü tehdit ayrı madde de düzenlenmişken (m. 7/5/ç-10) fiili tecavüz ayrı düzenlenmiştir (m. 8/6-dd). **2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu** ; Tıpkı diğer kanun düzenlemelerinde olduğu gibi disiplin hükümlerinden sözlü tehdit (m. 54/1/b-8) daha az cezayı gerektirirken fiili saldırı (m. 54/1/c-2) daha ağır cezayı gerektirecek şekilde ayrı düzenlenmiştir.

³⁵ “**HÜKÜM: TCK’nın 106/1. cümle, 310/2, 310/2-son, 62, 53, 58/1-6-7, 63. maddeleri gereğince mahkûmiyetine ilişkin kararının kaldırılarak CMK’nın 223/2-a gereğince beraat TEBLİĞNAME GÖRÜŞÜ: Onama** Bölge Adliye Mahkemesince verilen hüküm temyiz edilmekle; Sanık hakkında kurulan beraat hükmüne yönelik katılan vekilinin temyiz isteminin incelenmesinde; ...Yapılan yargılama sonunda yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmadığına dair gerekçenin karar yerinde dosya kapsamına uygun ve denetime elverişli biçimde gösterildiği anlaşılmakla; katılan vekilinin temyiz isteminde ileri sürdüğü nedenler yerinde görülmediğinden 5271 sayılı CMK’nın 302/1. maddesi gereğince temyiz davasının esastan reddiyle beraate ilişkin hükmün **ONANMASINA**” **Yargıtay 3. Ceza Dairesi**, 07.05.2025 tarihli 2024/1483 E., 2025/13972 K. sayılı ilamı

³⁶ İddianamedeki alıntı şöyledir: “*Cumhurbaşkanına Fiili Saldırı Suçunun hareket ögesi; "diğer fiili saldırılar" ifadesiyle açıklanmıştır. Cumhurbaşkanına karşı diğer fiili saldırılarda bulunulması da suikast gibi aynı madde içerisinde düzenlenerek, korunan değer bakımından iki eylem biçimi aynı değerde görülmüştür. Fiili saldırılar kavramı ile hangi suçların kastedilmiş olduğu açıklanmamıştır. Doktrinde "fiili tecavüz" ifadesinin; "yaralama, hürriyeti kısıtlama, haberleşme hürriyetini ihlal, sır dokunulmazlığını bozma, tehdit gibi suçların girdiği ifade edilmiştir.*” Bkz: Erem, TCK Şerhi, 1993, C.II, s. 1099; Gözübüyük Şerhi, 5.B. s. 219.

mülga Türk Ceza Kanunu düzenlemeleri birbirinden farklıdır.³⁷ Ayrıca bu noktada özellikle belirtmek gerekir ki, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun yürürlükte olduğu dönemde bu Kanunun 157. maddesi ile ilgili olarak yapılan açıklamaların tamamına tutuklamaya sevk yazısı ve iddianamede yer verilmemiştir. Mülga Kanun’un 157. maddesinde “*Bir kimse yukarıki maddede yazılı halden başka suretle reisicumhura karşı **fiili tecavüzde** bulunacak olursa işbu tecavüzün kanunen muayyen olan cezası daha şedit olmadığı takdirde beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse konulur.*” şeklindedir³⁸. Bu düzenleme 5237 sayılı TCK’nun 310/2 “Cumhurbaşkanına karşı diğer fiili saldırılarda bulunan kimse hakkında, ilgili suça ilişkin ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur. Ancak, bu suretle verilecek ceza beş yıldan az olamaz.” şeklindeki hükümle aynı paraleldedir. Bu nedenle, Prof. Dr. Çetin Özek’in mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 157. maddesine ilişkin açıklamalarını dikkate almak gerekir:

*“Daha önce de, bir kaç kez belirttiğimiz gibi, TCK’nun sistemi açısından, devlet başkanı aleyhine cürümler, belirli bir mantığın ve görüşün ürünüdür. Bu mantık da, devlet başkanının anayasal bir organ olarak ve şahıs olarak korunması temeline dayanmaktadır. Siyasi iktidar içinde yer alan, devlet başkanı, sadece [fizik varlık] ve [perestisi] açısından himaye görmektedir. Bu açıdan, kapsamı belirsiz olan, 157. maddenin kapsamını saptarken de, bu temel görüşten hareket etmek ve **sadece devlet başkanının fizik varlığına karşı fiilleri 157. maddenin kapsamı içinde kabul etmek gerekir.** Bu ölçü karşısında, **mesken masuniyetine, sırrın masuniyetine, haberleşme hürriyetine v.s. karşı suçların, devlet başkanının fizik hürriyeti aleyhine kabul edilmesi ve 157. maddeye göre cezalandırılması mümkün değildir.** Aksine kabul biçimi, devlet başkanına karşı suçların temel mantığına aykırı olarak, maddenin sınırlarının genişletilmesi anlamını taşıyacaktır.*

*Devlet başkanına karşı suçların özel bir biçimde düzenlenmesi nedeni de, 157. maddenin **dar** anlaşılmasını gerektirmektedir. Gerçekten, devlet başkanının şahıs olarak korunması, eski bir hukuk gelişiminin kalıntısı olup, devlet başkanının anayasal bir organ olması nedeniyle, onun şahsına karşı işlenilen fiillerin, devlet kuvvetleri düzenini bozduğu şeklinde bir teoriye oturtulmaktadır. Bu teori açısından, devlet kuvvetleri düzeninin bozulması, ancak fiilin devlet başkanının fizik varlığına karşı işlenmiş bulunması durumunda söz konusu edilebilecektir.*

*157. maddenin ifadesinde, devlet başkanının fizik varlığı dışındaki, hukuki değerlerin ihlali halinde de maddenin uygulanabileceğine dair bir ifade mevcut bulunmamaktadır. Belirtilen esaslar karşısında, 157. madde açısından da, **devlet başkanının fizik hürriyeti dışında kalan durumlara tecavüzün, 157. maddenin kapsamı dışında kalacağı kanısındayız.**”³⁹*

Özellikle vurgulamak gerekir ki mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun mehzarı olan 1889 Zanerdeli Kanununun konuyla ilgili düzenlemesi olan 117 maddesi farklı bir düzenleme içermekteydi: “*Her kim kralın hayatının tamamıyeti ve şahsının hürriyeti aleyhine bir fiil işlerse müebbet ağır hapse konulur. Eğer fiil kraliçe, veliaht veya niyabet zamanında kral naibinin hayat veya şahsi hürriyetleri aleyhine islenirse aynı ceza tatbik edilir.*”⁴⁰ Yine 1930

³⁷ İddianamede ve tutuklamaya sevk yazısında Prof. Dr. Zeki Hafizoğulları ve Özgür Küçüktaşdemir tarafından 2015 yılında kaleme alınan “Cumhurbaşkanına Suikast ve Fiili Saldırı Suçu” adlı makaleye atıf yapılsa da anılan eser incelendiğinde eserde bulunan atıflar ve anlatımlar da mülga Türk Ceza Kanunu’na ilişkindir.

³⁸ Konuyla ilgili mülga 765 sayılı TCK’nın 156 maddesi şöyledir: *Reisicumhur hakkında suikastta bulunanlarla buna teşebbüs edenler fiilleri teşebbüsü tam derecesinde ise ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasıyla, nakis ise müebbet ağır hapis ile, cezalandırılır.*

³⁹ **Çetin Özek**, Devlet Başkanına Karşı Suçlar, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1970, s. 171 vd.

⁴⁰ Luigi Majno, Ceza kanunu şerhi : Türk ve İtalyan ceza kanunları, Yargıtay Yayınları, 1977, s. 41, Zanerddelli Kanunun 117 maddesinin İtalyanca metni şöyledir: “*Chiunque commette un fatto diretto con tro la vita, la integrità o la libertà della sacra persona del Re è punito con l’ergastolo. Si applica la stessa pena, se il fatto sia diretto*

tarihli İtalyan Ceza Kanunu'nun ilgili 276 maddesindeki “*Cumhurbaşkanının hayatına, vücut bütünlüğüne veya kişi özgürlüğüne saldırı*”⁴¹ şeklindeki düzenleme de mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ile farklılıklar göstermektedir.

Görüldüğü üzere İtalyan Ceza Kanunu'nda, içeriğinden anlaşılacağı üzere, Türk Ceza Kanunu'nun aksine, tehdit gibi kişisel özgürlüğe yönelik müdahalelerin de ayrıca cezalandırılacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Buna karşılık 765 sayılı Türk Ceza Kanunu mehzaz kanundan önemli biçimde ayrılarak kişi özgürlüklerine ilişkin bir ifadeye yer verilmemiş sadece “fiili tecavüz” niteliğini taşıyan suçlar madde kapsamına alınmıştır. Nitekim Prof. Dr. Çetin Özek de yukarıda belirtilen görüşlerinde bu hususlara dikkat çekerek tehdit gibi suçların “fiili tecavüz” kapsamında görülemeyeceğini açıklamıştır. Bu nedenle İtalyan kanunlarındaki bu farklılıklar göz önünde tutulmadan, 765 sayılı TCK'nın 157. maddesini mehzaz kanundaki düzenleme ile aynı paralelde görerek yapılan kimi yorumlara iddianamede atıfta bulunarak, bu görüşün yürürlükteki 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 310/2. maddesinin uygulanmasına esas alınması hukuken doğru değildir.

Şayet uygulamada öğreti veya karşılaştırmalı hukuktan yararlanma gereği ortaya çıkıyorsa bunun farklı görüşleri ele alarak ve bilimsel esaslara uygun olarak yapılması gerekir. Nitekim inceleme konumuzla ilgili olarak örneğin Almanya ve Avusturya kanunlarındaki düzenlemelere bakıldığında çeşitli suçlarda yer alan “fiili saldırı” (tätlicher Angriff) terimini **mağdura karşı doğrudan doğruya fiziki temasla gerçekleştirilen davranışlar** olarak açıklamakta olup uygulama da bu yöndedir. Aman Ceza Kanunu'nda **fiili saldırı** (tätlich angreifen) ibaresi, **kolluk ve infaz görevlileri gibi zor kullanma yetkisine sahip olan kamu görevlilerine karşı direnme suçları** bağlamında kullanılmıştır. Bkz. § 113, f. 1; § 114, f. 3; § 121, f. 1, bent 1.⁴² Aynı ifadeye Avusturya Ceza Kanunu m. 270'de yer verilmiştir.⁴³ Görüldüğü üzere karşılaştırmalı hukukta da çeşitli suçlarda unsur olarak yer alan fiili saldırı, vücuda yönelik fiziksel temas yoluyla gerçekleştirilen davranışlar olarak anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak Karşılaştırmalı hukuku da incelediğimizde varılan sonuç: Türk Ceza Kanunun 310 maddesindeki Cumhurbaşkanının hayatına yönelik suikast dışındaki “diğer fiili saldırılar” ancak vücut bütünlüğünü hedef alan yaralama veya onun özgürlüğünden mahrum kılmaya yönelik doğrudan cebir ve şiddet kullanılarak işlenen suçlar olarak anlaşılmalıdır.

F. *FATİH ALTAYLI*'NIN AÇIKLAMALARININ İFADE VE BASIN HÜRRİYETİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Türk Ceza Kanunu'na göre “*hakkını kullanan kimseye ceza verilmez*”. Hakkın kullanılmasının hukuka uygunluk nedeni olarak belirten 26. maddenin gerekçesi şöyledir; “*Bir hak, kanun, tüzük, yönetmelik, genelge gibi nizamla dayanabilir ve hukuken tanınmış ve düzenlenmiş olmak kaydıyla, bir mesleğin icrasından da doğabilir.*” Nitekim Anayasamızda da düşüncüyü açıklama ve yayma hakkı 26. maddede güvence altına alınmıştır: “*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar.*” Bu hakkın bir yansıması olarak da basın

contro la vita, la integrità o la libertà personale della Regina, del Principe ereditario o del Reggente durante la reggenza” Madde için Bkz: <https://digitalcollections.qut.edu.au/4773/1/CodicePenaleItalia1888.pdf>

⁴¹ İtalyanca metin şöyledir: “*Offesa alla libertà del presidente della Repubblica. Chiunque, fuori dei casi preveduti dall'articolo precedente, attenta alla libertà del presidente della Repubblica, è punito con la reclusione da cinque a quindici anni.*” https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/codicePenale/110_1_1

⁴² Friedrich Roggan; Tatlichkeiten und Tätliche Angriffe als unterschiedliche Ehrenverletzungsmodalitäten KriPoz 2 2020, s.144, Kanun metni için Bkz: https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_114.html

⁴³ Kanun metni için Bkz: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/270>

özgürlüğü Anayasanın 28. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; “*Basın hürdür, sansür edilemez.*” Basın hürriyetinin uzantısı da 5187 sayılı Basın Kanunu’nun 3. maddesinde tekrarlanmıştır. Bu maddeye göre “*Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.*” Basının bu konuda sadece hakkı yoktur bir yandan basının haber verme, denetim, eleştiri, kamuoyunu aydınlatma ve oluşturma görevi de mevcuttur.⁴⁴

Anayasada öngörülen şekliyle düşüncüyü açıklama ve yayma özgürlüğü ya da AYM’nin daha sık kullandığı şekliyle “ifade özgürlüğü”, bireyin bilgi ve haberlere, başkalarının görüşlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatleri sebebiyle eleştirilmemesi ve bu görüşlerini tek başına ya da başkalarıyla farklı yollarla ifade etmesi, açıklaması, savunması, paylaşması ve yayması anlamına gelir.⁴⁵ AYM’nin ifadesiyle,

*“Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşüncüyü gerçekleştirme ve başkalarını bu konuda ikna etme çabaları, bu çabaların hoşgörüsüyle karşılanması çoğulcu demokratik düzenin gereklerindendir. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde serbestçe ifade edilmesiyle mümkündür. Bu itibarla düşüncüyü açıklama ve yayma özgürlüğü demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir.”*⁴⁶

İfade özgürlüğünün özel bir görünümü olan basın özgürlüğü ise sadece basının haber verme ve yayma hakkını koruyan bir özgürlük olmayıp demokratik çoğulculuğun sağlanabilmesi açısından halkın haber ve fikirlere ulaşma özgürlüğüyle de doğrudan ilgilidir.⁴⁷ Özellikle halkın kamuyu ilgilendiren tartışmalar kapsamındaki haber ve fikirlere ulaşmasına imkân tanınarak bu tür tartışmalara katılımının sağlanması demokratik çoğulculuk için vazgeçilmez niteliktedir. Bu bağlamda basının -gazetecilik etiği çerçevesinde- kamunun “gözetleyicisi” olarak haber ve kanaatleri yayabilmesi demokratik bir devlette şeffaflık ve hesap verilebilirliğinin sağlanmasına da katkıda bulunmaktadır.⁴⁸

Fikirlerin barışçıl ve serbestçe açıklanabilmesi, toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak açısından zorunlu olup, ifade özgürlüğü demokrasinin işleyişi için yaşamsal öneme sahiptir. Bu özgürlük, bireyin bilgiye ve başkalarının düşüncelerine serbestçe ulaşabilmesini, kendi düşüncelerinden ötürü kınanmamasını ve bunları özgürce paylaşabilmesini, savunabilmesini ve yayabilmesini kapsar. Anayasa’nın 13. maddesi gereğince ifade özgürlüğüne getirilecek sınırlamaların mutlaka kanunla yapılması, Anayasa’da belirtilen sebeplere dayanması, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve ölçülü olması gerekir. Bu nedenle kişilerin kullandıkları ifadeler sebebiyle haklarında yalnızca soruşturma açılması dahi ifade özgürlüğüne bir müdahale sayılır, mahkûmiyet kararı verilmesine gerek yoktur.

AİHM, ifade özgürlüğüne müdahale söz konusu olduğunda, bunun bir ihlal teşkil edip etmediğini belirlemek için üçlü bir inceleme yapmaktadır. Buna göre müdahalenin yasal dayanağı, meşru bir amacı bulunmalı ve demokratik bir toplumda gerekli olmalıdır. Bu şartlar yoksa müdahale hukuka aykırı kabul edilir. AİHM, ünlü *Handyside/Birleşik Krallık*⁴⁹ kararından itibaren ifade özgürlüğünün kapsamını ve sınırlandırılma koşullarını bu yaklaşım çerçevesinde belirlemektedir. Mahkemeye göre ifade özgürlüğü, hem bireyin kendini

⁴⁴ **Kayihan İçel**, Kitle İletişim Hukuku, Beta Yayınları, 15. Bası, İstanbul 2023, s. 141.

⁴⁵ **AYM**, Recep Öztas Başvurusu (2) [1. B.], B. No: 2021/46161, 21/1/2025, § 24; **AYM**, Bekir Coşkun Başvurusu [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, § 33.

⁴⁶ **AYM**, E. 2022/129, K. 2023/189, 08/11/2023, § 11.

⁴⁷ **AYM**, Erdem Gül ve Can Dündar Başvurusu [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, § 87.

⁴⁸ **AYM**, Erdem Gül ve Can Dündar Başvurusu [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, § 87.

⁴⁹ **AİHM**, *Handyside v. The United Kingdom*, Application No: 5493/72, 07/12/1976.

gerçekleştirmesi hem de toplumun gelişmesi için vazgeçilmez olup, çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik gibi ilkeler demokratik toplumun temel esaslarıdır. Bu nedenle ifade özgürlüğü yalnızca toplumda olumlu karşılanan veya zararsız fikirler için değil, aynı zamanda rahatsızlık yaratan, şoke eden ya da kışkırtıcı bulunan düşünceler için de geçerlidir. AİHS'nin 10. maddesi bu özgürlüğün sınırlanabileceğini öngörmekle birlikte, bu sınırlamalar dar yorumlanmalı ve gerekliliği kamu makamları tarafından ikna edici şekilde gösterilmelidir. Dolayısıyla sınırlamanın gerekli sayılabilmesi için, zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması gerekir.⁵⁰

AYMde benzer bir yaklaşım benimsemektedir. Bu çerçevede demokratik bir toplum düzeninde ifade özgürlüğüne getirilen sınırlamaların istisnai ve zorunlu nitelikte olması, başvurulabilecek en son tedbir olarak öne çıkması gerekmektedir.⁵¹ Sınırlama, zorunlu bir toplumsal ihtiyaca cevap vermiyorsa veya son çare değilse, demokratik toplum düzeninin gerekleriyle bağdaşmaz.⁵² Ayrıca ölçülülük ilkesi gereği, müdahalenin orantılı olup olmadığı da değerlendirilmelidir. İnceleme yapılırken, ifade özgürlüğünü kullanan kişinin kimliği⁵³ ve ifadenin içeriği de dikkate alınmalıdır. Mahkemeler, özellikle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ve kamu yararını ilgilendiren, siyasi nitelikli ifadelerin daha dar kapsamda sınırlanabileceğini göz önünde bulundurmalıdır.

Mütalaa konusu olayda itham edilen *Altaylı*'nın toplumu ilgilendiren meseleleri yakından takip ettiği, güncel konular hakkında fikirlerini paylaştığı ve gündeme ilişkin yorumlarda bulunan, Türkiye'nin önde gelen gazetecilerinden birisi olduğu görülmektedir. *Altaylı* tarafından kullanılan ifadeler, Sayın Cumhurbaşkanı'na yönelik tehdit mahiyeti taşımamaktadır. Konuşma içeriğinde tarihe atıfla örnekler verilerek, Türk Milletinin mutlak bir yönetim altında bulunuyorken dahi devlet başkanına karşı gelebildiği vurgulanmak amaçlanmıştır. Söz konusu vurgu ışığında, günümüzde seçimlere dayalı demokratik bir yönetim söz konusu olduğundan Türk Milletinin seçimle göreve gelen Cumhurbaşkanı'nın hayat boyunca görev yapmamasını evleviyetle tercih edeceği vurgulanmaktadır. Zira söz konusu yayın bu konuda yapılmış bir anketin yorumlanmasını içermektedir. Diğer bir anlatımla *Altaylı*, halkın Türkiye'de demokrasiyi ve seçimleri benimsediğini, kendisine soru olarak yöneltilen anket sonucunu önemseydiğini, Türk Milletinin monarşi yönetimlerinde dahi istenmeyen yöneticiyi hukuk dışına çıkmak suretiyle de olsa, yönetimden uzaklaştırabildiğini tarihten örneklerle açıklamak istemektedir. Bu bakımdan, kullanılan ifadeler sebebiyle cezai bir takibat yapılmasının ve tutuklama tedbirinin uygulanmasının demokratik bir toplumda zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacına yönelik olduğu söylenememektedir. Hatta zorlayıcı toplumsal ihtiyaç baskısından önce, ortada ifade özgürlüğünün sınırlandırılmasını gerektiren meşru bir amacın varlığından söz etmek dahi şüphelidir. Gerçekten de bir gazeteci, ifade özgürlüğü hakkını kullanan diğer bireylerden ayrılarak, söz konusu suçun gazetecilik görevlerinin ifası sırasında işlenmiş olması nedeniyle, cezai sorumluluk bakımından kendine özgü bir dokunulmazlık talep edemez;⁵⁴ ancak gazeteciye yönelik tedbirin yine de gerekli olup olmadığını tespit etmek için, olaydaki menfaatler, tedbirin yerel mahkemeler tarafından gözden geçirilmesi, başvuranın davranışı ve verilen cezanın orantılı olup olmadığı gibi hususlar değerlendirilmektedir.⁵⁵ Somut olaya bakıldığında *Altaylı* ile ilgili tutukluluk tedbiri gerekli olmadığı gibi ortada kendisinin itham edildiği suçun meydana gelmesini sağlayacak bir eylem de söz konusu değildir.

⁵⁰ AİHM, *Animal Defenders International v. the United Kingdom*, Application No: 48876/08, 22/04/2013, § 100; AİHM, *Stoll v. Switzerland*, Application No: 69698/01, 10/12/2007, § 101.

⁵¹ AYM, Bekir Coşkun Başvurusu [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, § 51.

⁵² AYM, Bekir Coşkun Başvurusu [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, § 51.

⁵³ AYM, Nihat Zeybekci Başvurusu [1. B.], B. No: 2015/5633, 8/5/2019, § 29

⁵⁴ AİHM, *Pentikäinen v. Finland*, 11882/10, 20/10/2015, § 91.

⁵⁵ AİHM, *Stoll v. Switzerland* ([GC], no. 69698/01, § 112.

AYM'nin belirttiği üzere, kamu otoritelerine karşı sarf edilen bazı görüş ve ifadeler kamu gücünü kullanan organlar nazarında kabul edilemez görülse bile, hukukun üstünlüğüne dayanılarak oluşturulan demokratik bir toplumda kurulu düzene, politikalara ve uygulamalara karşı çıkan veya kamu gücünü kullanan organların eylemlerini eleştiren, onları kabul edilemez bulan fikirler serbestçe açıklanmalıdır.⁵⁶ Ayrıca kamu otoritelerinin -kamu gücünü kullandıkları için- kabul edilebilir eleştiri sınırlarının özel bireylere nazaran çok daha geniş olduğu unutulmamalıdır.⁵⁷ Bu çerçevede kamu otoriteleri kendilerine yönelik saldırı ve eleştirilere farklı araçlarla cevap ve tepki verme imkânına sahiptir. Bu imkânların varlığı nedeniyle kamu gücünü kullanan otoriteler, kendilerine yönelik sözel saldırılar karşısında -şiddete teşvik içermedikçe- ceza soruşturma ve kovuşturmasına başvurma hususunda kendilerini sınırlandırmak zorundadır.⁵⁸ Mütalaa konusu olayda da şiddete teşvik değil, tarihe atıfla verilmiş örnekler söz konusudur. Bu çerçevede konuşmanın içeriğinde herhangi bir kişiye somut olarak yönlendirilmeyen hiciv ve abartının olması, demokratik bir toplumda doğal karşılanmalıdır. Gerçekten de konuşmadaki tarihsel göndermeler, demokrasi karşıtı olan monarşi yönetimlerinin yergisi/hicvi niteliğindedir. AİHM'in belirttiği üzere hiciv, abartılı olması itibarıyla provoke etmeyi ve sarsmayı amaçlayan bir toplumsal eleştiri biçimidir. Kişilerin bu ifade biçimini kullanma hakkına yönelik herhangi bir müdahalenin özellikle dikkatli bir şekilde incelenmesi şart olup; bu tür ifade biçimleri, kamu yararını ilgilendiren meselelerin açıkça tartışılmasında çok önemli bir rol oynayabilir ki bu da demokratik bir toplumun vazgeçilmez unsurudur.⁵⁹

Yargıtay'a göre ise Demokratik toplumlar, temel hak ve özgürlüklere dayalı toplumlardır. Bu toplumlarda devletin görevi, bu hak ve özgürlükleri korumak ve geliştirmektir. Temel hak ve özgürlükler içinde düşünce ve kanaati açıklama özgürlüğü önemli bir yere sahiptir. Bu özgürlüğün kullanılmasının en etkili yollarından biri de basındır. Basın; toplumu ilgilendiren tüm olaylarda halkı doğru ve objektif biçimde bilgilendirmek, çeşitli sorunlar hakkında kamuoyunu tartışmaya çağırarak, toplumsal ve siyasal gelişmeler hakkında doğru bilgiler vermek, yöneticileri eleştirmek, uyarmak ve bu yolla denetlemek, ayrıca bireyleri hem kendi toplumlarının hem de tüm insanlığın sorunları konusunda bilinçlendirmekle görevlidir. Basının bu görevlerini yerine getirebilmesi için bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma hakları tanınmıştır. Anayasa'nın 28. ve devamı maddeleri ile 5187 sayılı Basın Yasası'nın 3. maddesinde güvence altına alınan bu haklar, basın yoluyla işlenen suçlarda hukuka uygunluk nedeni sayılmaktadır. İlama konu olayda incelenen haber ve yorum metnindeki eleştirilerin bir kısmı sert ve çarpıcı bir üslupla dile getirilmiştir. Yerleşik yargı kararlarında da belirtildiği üzere, eleştirinin sert, kaba ya da nezaket sınırlarını aşan bir şekilde yapılması eleştirinin amacına, üslubuna, kültürel düzeye veya psikolojiye bağlıdır. Bununla birlikte basın özgürlüğü, belli ölçüde abartıyı ve hatta kışkırtmayı da kapsar. Gazetecilerin yazılarında polemik niteliğinde kullandıkları ifadeler, nesnel açıklamalarla desteklendiği sürece asılsız kişisel saldırı olarak kabul edilemez.⁶⁰

AİHM'e göre gazetecilik faaliyetleri bağlamında hükümetlerin eleştirilmesi ve benzer ifadeler ağır suçlarla cezai takibata konu olmamalıdır. Hatta böyle ağır suçlamaların yöneltildiği durumlarda dahi, tutuklama tedbirine yalnızca tüm diğer önlemlerin yargılamanın usulüne uygun yürütülmesini tam anlamıyla garanti etmede yetersiz kaldığı hallerde, istisnai ve son çare olarak başvurulmalıdır.⁶¹ Aksi takdirde eleştirel görüşlerini ifade eden herhangi bir kişinin

⁵⁶ AYM, Zübeyde Fusun Üstel ve Diğerleri Başvurusu [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 104.

⁵⁷ AYM, Zübeyde Fusun Üstel ve Diğerleri Başvurusu [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 106.

⁵⁸ AYM, Zübeyde Fusun Üstel ve Diğerleri Başvurusu [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 107.

⁵⁹ AİHM, EON v. France, 26118/10, 14/03/2013, §§ 60-61.

⁶⁰ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 13.02.2007 tarih 2007/7-28 E., 2007/34 K. sayılı ilamı.

⁶¹ AİHM, Şahin Alpay v. Turkey, 16538/17, 20/03/2018, § 181.

tutuklu yargılanmasının hem tutukluların kendileri hem de toplumun bütünü açısından çeşitli olumsuz etkiler doğurmaktadır. Bu olumsuz etkilerin en başında ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı bir etki yaratılması söz konusu olup bu tür bir caydırıcı etki, kişi daha sonra beraat etse dahi ortaya çıkacaktır.⁶² Zira kişiler, salt ifade özgürlüklerini kullanmaları sebebiyle tutuklama gibi tedbirlere maruz kalacakları yolunda korku ve endişeye kapılacaklardır. Nitekim özel hukuku ilgilendiren hallerde de Yargıtay, basın özgürlüğü ile kişilik hakları çatıştığında, kamu yararı varsa basın özgürlüğüne öncelik tanınması ve bu durumda kişilik hakkı ihlalinin hukuka aykırı sayılmaması gerektiği görüşündedir.⁶³

Somut olayda olduğu gibi ortada tutuklama koşullarının olmamasına rağmen kişilerin ve özel olarak gazetecilerin tutuklanması mümkün olmamalıdır. Aksi takdirde bir gazetecinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasının arkasında tutuklama tedbiri ile güdülmesi gereken bir amaç dışında başka bir amaç güdüldüğü izlenimi yaratılmış olmaktadır. Bu çerçevede AİHM'nin, gazeteci Khadija Ismayilova'nın tutuklanmasının ardından yaptığı başvuru üzerine verdiği karar⁶⁴ dikkat çekmektedir. Söz konusu karara bakıldığında AİHM davadaki koşulların; yetkililerin eylemlerinin haksız gerekçelere dayandığını ve itiraz edilen tedbirlerin asıl amacının, başvuruları gazetecilik faaliyetleri nedeniyle susturmak ve cezalandırmak olduğunu gösterdiğine hükmederek gazeteci başvurusunun özgürlüğünün kısıtlanmasının Sözleşme'nin 5. maddesinde düzenlenen özgürlük ve güvenlik hakkının yanı sıra, bu hak ile bağlantılı olarak amaç saptırma yasağını (AİHS, m. 18) ihlal ettiğine hükmetmiştir.⁶⁵

⁶² AİHM, Şahin Alpay v. Turkey, 16538/17, 20/03/2018, § 181.

⁶³ İçel, Kitle İletişim Hukuku, s. 334

⁶⁴ AİHM, Khadija Ismayilova v. AZERBAIJAN (No. 2), 30778/15, 27/02/2020.

⁶⁵ AİHM, Khadija Ismayilova v. Azerbaijan (No. 2), 30778/15, 27/02/2020, §§ 105-120. İnsan hakları aktivisti Rasul Jafarov'la ilgili benzer bir kararda da Mahkeme benzer sonuçlara ulaşmıştır. Söz konusu karardaki belirlemelere bakıldığında AİHM davadaki koşulların, itiraz edilen tedbirlerin asıl amacının, kamuoyunda sivil toplum ve insan hakları faaliyetleriyle tanınan başvurusunun faaliyetleri nedeniyle susturmak ve cezalandırmak olduğunu gösterdiğini; bu değerlendirmeler ışığında başvurusunun özgürlüğünün kısıtlanmasının, makul bir suç işlediğine dair şüphe üzerine yetkili bir adli merci önüne çıkarılması dışında bir amaçla uygulandığını tespit etmiştir. Bu çerçevede AİHM Sözleşme'nin 5. maddesinde düzenlenen özgürlük ve güvenlik hakkının yanı sıra bu hak ile bağlantılı olarak amaç saptırma yasağının (AİHS, m. 18) ihlal edildiğine hükmetmiştir. Bkz.: AİHM, Rasul Jafarov v. Azerbaijan, 69981/14, 17/03/2016, §§ 145-163.

V. SONUÇ

Yukarıda gerekçeleri ayrıntılı olarak açıkladığımız üzere yargılama konusu olayla ilgili olarak yaptığımız incelemede;

1. *Fatih Altaylı*'ya ait YouTube hesabından “Fatih Altaylı Yorumluyor” isimli programın 20.06.2025 tarihli 48 dakikalık yayınında 26.53-29.42 zaman aralığındaki 3 dakika 49 saniyelik süreli konuşmasında, “*Cumhurbaşkanının ömür boyu görevine devam etsin mi?*” Sorusuna ilişkin halkın %70 oranında olumsuz yanıt verdiği bir anketle ilgili yorum yapılmasının istenmesi üzerine, bu sonucun doğal bir sonuç olduğunu çünkü halkın seçimlere ve demokrasiye önem verdiğini, seçtiği kişileri değiştirme yetkisini elinde bulundurmak istediğini belirterek, bunun geçmişten itibaren geçerli olduğunu vurgulamak için tarihi bazı olayları dile getirdiği, konuşmanın içeriği bütüncül olarak bakıldığında konunun seçimler ve demokrasi ile siyasi iktidarın seçimle değişimine ilişkin olduğu,
2. Gerek Anayasamızda gerek AİHS başta olmak üzere taraf olduğumuz sözleşmelerde, AYM ve AİHM içtihatlarında, kimsenin kesinleşmiş yargı kararı olmadan suçlu sayılamayacağına ilişkin masumiyet karinesinin adil yargılama hakkının ana unsurlardan biri olduğu, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde özellikle yürütme veya yargısal yetkiler kullanan makamlar dahil olmak üzere tüm kamu otoritelerinin soruşturmaya ve kovuşturmaya konu olaylarla ilgili açıklama yaparken veya bilgi verme yükümlülüğünü icra ederken, özenli ve tarafsız bir üslup kullanmaları, bireylerin kamuoyu önünde suçlu olarak gösterilmemesi gerektiği,
3. Cumhurbaşkanı Başdanışmanının 21.06.2025 günü saat 10.57’de “*Altaylı! Suyun ısınmaya başladı*” şeklinde açıklama ile 36 saniyelik bir videoyu X hesabından yayımladığı, yapılan videonun konuşmadaki bazı cümlelerden seçilerek oluşturularak paylaşıldığı ve böylece konuşmanın anlam bütünlüğü ile ifadelerin konu bağlamından koparıldığı, söz konusu paylaşımın sonra *Fatih Altaylı’nın* takriben 9 saat sonra göz altına alındığı,
4. Soruşturma süreci devam ederken Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ve Adalet Bakanı tarafından kamuoyuna yönelik olarak 22.06.2025 tarihinde; *Altaylı’nın* yorumlarındaki tarihsel örneklerin “*Tehdit suçunu oluşturduğu*”, “*hakaret ve şiddet çağrısı içerdiği*” ve bu nedenle “*adli mekanizmaların devreye girdiği*” şeklinde, itham edici ve kişi hakkında toplumda suçlu olarak ön yargı doğurucu nitelikte açıklamalarda bulunulduğu, *Fatih Altaylı’nın* 22. 06.2025 günü tutuklandığı,
5. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Adalet Bakanı ve Cumhurbaşkanı Başdanışmanı’nın ayrı ayrı yaptıkları açıklamalar, suçlu olarak damgalayıcı ve itham edici nitelikte olduğu, böylece AYM ve AİHM kararlarında da belirtildiği üzere Anayasa’nın 36. ve 38. maddeleri ile AİHS’in 6. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı ve masumiyet karinesini ihlal ettiği,

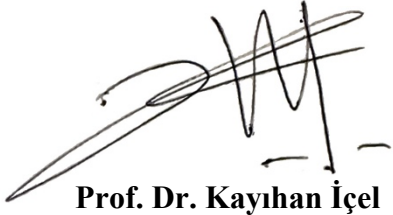
6. Yakalama ve gözaltı işlemleri bakımından şüphelinin ifadesinin alınabilmesi için öncelikle CMK m.145 uyarınca davetiye ile çağrı yapılmasının kural olmasına ve çağrıya uymayacağı veya kaçacağına dair herhangi bir somut verinin de ortaya konulmasına rağmen böyle bir çağrı yapılmadan gibi kamuoyunun gözü önünde gazetecilik mesleğini icra eden tanınmış bir gazetecinin, bu koşullarda yalnızca ifadesinin alınabilmesi amacıyla doğrudan yakalama ve gözaltı tedbirlerine başvurulmasının CMK'nın 90 ve 91. Maddelerine aykırı olduğu ve böylece Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği,
7. İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliğince verilen tutuklama kararında kuvvetli suç şüphesi koşulu bakımından *“doktrin, kanun metni ve gerekçeleri dikkate alındığında” “TCK 310/2 maddesi delaleti ile TCK 106/1 maddelerinde düzenlenen suçu oluşturduğu”* sonucuna varıldığı; halbuki gerek doktrinde gerek içtihatlarda özellikle gazetecilerin bu tür eleştirel konuşmalarının basın özgürlüğü ve eleştiri hakkı kapsamında kalması nedeniyle tehdit suçu ve dolayısıyla fiili saldırı niteliğinde olmadığına açıklandığı, bu konudaki görüş ve uygulamaları dikkate alındığında ortada en azından tartışmalı bir durumun olması nedeniyle kuvvetli suç şüphesinden bahsedilemeyeceği,
8. Kanunda öngörülen tutuklama nedenlerinin kaçma veya delil karartma riskine dayalı somut olgularla gerekçelendirilmesi gerektiği halde, kararda yalnızca isnadın niteliği ve cezanın ağırlığına dayanıldığı, oysa cezanın ağırlığının tek başına tutuklama nedeni sayılamayacağı, kaçma şüphesinin kişisel bağlar, toplumsal konum ve somut olgularla desteklenmesinin zorunlu olduğu, hiçbir delil gösterilmeksizin kamuoyu önünde tanınan ve güçlü sosyal bağları olan bir gazeteci bakımından kaçma veya saklanma ihtimalinden söz edilemeyeceği gibi, dosyanın tek delili olan video kaydının emniyet ve savcılık kayıtlarında bulunması nedeniyle delil karartma ihtimalinden de bahsedilemeyeceği, bu nedenle somut bir tutuklama nedeninin ortaya konulmadığı,
9. Tutuklama tedbirinin ölçülülük şartının, soruşturma amacının daha hafif tedbirlerle sağlanıp sağlanamayacağı değerlendirilerek belirlenmesi gerektiği, CMK m.109'da öngörülen adli kontrol tedbirlerinin bulunmasına rağmen en ağır koruma tedbirine başvurulmasının zorunlulukla bağdaşmadığı, ifade özgürlüğü, basın hürriyeti ve eleştiri hakkı gibi demokratik toplum için vazgeçilmez haklarla doğrudan ilişkili bir durumda daha hafif tedbirler yeterliken tutuklamaya hükmedilmesinin Anayasa m.13'te güvence altına alınan ölçülülük ilkesini ihlal ettiği,
10. *Fatih Altaylı* hakkında verilen tutukluluğun devamına ilişkin kararlarda CMK m.101/2'de öngörülen kişiselleştirilmiş ve somut gerekçelere yer verilmesi gerekirken yalnızca kanun hükümlerinin tekrarlandığı, basmakalıp ifadelerle yetinildiği ve delil karartma veya kaçma ihtimaline dair yeni ve somut gerekçelerin ortaya konulmadığı, yüksek yargı kararlarında da vurgulandığı üzere gerekçesiz veya soyut ifadelerle tutukluluğun devamına karar verilmesinin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını ihlal ettiği, somut olayda video kaydına dayalı dosyada delil karartma riskinden bahsedilmesinin gerçekçi olmadığı ve gazetecilik mesleğini icra eden *Altaylı'nın* kişisel durumu dikkate

alınmadan verilen kararların CMK m.34 ve m.101/2'ye aykırı olduğu, sonuç olarak tutukluluğun devamına ilişkin kararların da hukuka aykırı olduğu,

11. *Fatih Altaylı'nın* programda gerçekleştirdiği konuşmanın bütünlüğü dikkate alındığında esasen halkın seçimlere verdiği öneme ve demokratik reflekslerine işaret edildiği, tarihe yapılan göndermelerin ise doğrudan Sayın Cumhurbaşkanının hayatına yönelik bir saldırı tehdidi değil geçmişteki siyasal tavır ve davranışlara ilişkin genel değerlendirmeler olduğu, bu nedenle sözlerin Sayın Cumhurbaşkanının yaşamına yönelik somut bir tehlike doğuracak nitelikte bulunmadığı, *Altaylı'nın* geçmişe yönelik yorum ve tarihsel olaylara dair değerlendirmelerinin gelecekte gerçekleşecek bir saldırıya işaret etmediği, dolayısıyla TCK m.106/1 kapsamında tehdit suçunun maddi unsurlarının oluşmadığı,
12. TCK m.310'un "Cumhurbaşkanına Suikast" kenar başlığı altında düzenlendiği göz önünde bulundurulduğunda, ikinci fıkradaki "diğer fiili saldırı" kavramının yalnızca Cumhurbaşkanının vücut bütünlüğünü hedef alan yahut irade serbestisini fiilen ortadan kaldıracak nitelikte cebir veya yaralama mahiyetindeki somut saldırıları kapsadığı, kanun koyucunun özellikle sözlü saldırıları kapsam dışında bırakmak istediğinin açık olduğu, bu nedenle sadece sözlü beyanlar veya mecazi ifadelerle tipikliğin oluşmayacağı, TCK m.310/2'deki "fiili saldırı" kavramının Ceza hukukunda geçerli yorum kuralları esas alınarak yalnızca fiziksel müdahaleleri kapsadığı, basın yoluyla sarf edilen sözlerin bu kapsamda değerlendirilemeyeceği,
13. Anayasa'nın 26. ve 28. maddeleri ile AİHS m.10 kapsamında güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğünün, demokratik toplum düzeninin zorunlu unsurlarından biri olup yalnızca toplumun kabul ettiği zararsız düşünceleri değil, rahatsız edici, sarsıcı, hatta kışkırtıcı fikirleri de kapsadığı, çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirliliğin ancak bu tür ifadelerin korunmasıyla mümkün olabileceği, kamu otoritelerine yönelen eleştirilerde kabul edilebilir sınırların özel bireylere kıyasla çok daha geniş olduğunun altının çizildiği, AYM'nin de ifade özgürlüğüne getirilecek sınırlamaların demokratik toplumda "zorunlu" bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerektiğini, aksi takdirde müdahalenin ihlal teşkil edeceğini belirttiği, somut olayda gazeteci *Fatih Altaylı'nın* kamuoyunu ilgilendiren bir anketi yorumlarken tıpkı Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın Uzman Görüşünde de belirttiği üzere tarihsel göndermeler ve söz gelimi abartı niteliğinde hiciv içeren sözlerinin Cumhurbaşkanı'na yönelik somut ve yakın bir tehdit oluşturmadığı ve oluşturamayacağı,
14. Kanuni şartların oluşmamasına rağmen *Fatih Altaylı* hakkında tutuklama kararı verilmesinin ve tutukluluk halinin sürdürülmesinin ceza muhakemesinin amaçları dışına çıkılarak ifade ve basın özgürlüğü üzerinde caydırıcı etki yaratarak gazetecilik faaliyetlerini cezalandırma ve benzer düşünce açıklamalarında bulunma girişimlerini sindirme ve baskı altına alma etkisini doğurduğu,

15. *Fatih Altaylı'nın*, kendisine ait, YouTube üzerinden yayın yapan haber sitesi üzerinden yaptığı dava konusu açıklamaların, TCK'nin 26 maddesinde öngörülen hakkın kullanılması bağlamında eleştiri hakkının kullanılması niteliği taşıdığı ve dolayısıyla hukuka uygun olduğu, herhangi bir suç oluşturmadığı sonuçlarına varmış bulunmaktayız.

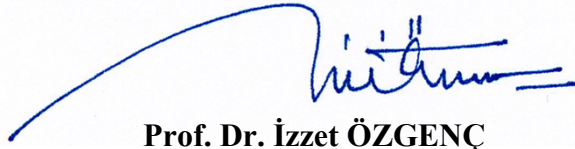
Bilgilerinize saygıyla sunarız. 30/09/2025

Prof. Dr. Kayıhan İcel
Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Adem SÖZÜER
İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi